

Obsah – Content

Spomienková slávnosť k 165. výročiu založenia Uhorskej geologickej spoločnosti	1	Významné životné jubileá členov Slovenskej geologickej spoločnosti v roku 2013	12
11. stretnutie CETeG – Várgesztes, Maďarsko	5	Recenzie	22
Kronika	9	Erráta	24

Spomienková slávnosť k 165. výročiu založenia Uhorskej geologickej spoločnosti

Commemoration of the 165th anniversary of establishment of the Hungarian Geological Society

MILAN KOHÚT

Štátny geologický ústav D. Štúra Bratislava

Abstract: Contribution reports about the celebration in the Vidiná village, Slovakia, held on 25th April 2013, and devoted to 165th anniversary of establishment of the Hungarian Geological Society. During celebration and negotiations, recent representatives of the Hungarian and Slovak geological societies have declared partnership of both societies in European realm, having good neighbourly relations, and intending to maintain the ideas and heritage of founders of the Hungarian Geological Society 165 years ago for the future progress of Carpathian-Pannonian geology. The Statement of the Slovak Geological Society to this event is published in full-length at the end of this report.

Key words: Hungarian Geological Society, Slovak Geological Society, Vidiná, Slovakia

Dňa 25. apríla 2013 zorganizovala Maďarská geologická spoločnosť (Magyarhoni Földtani Társulat) spomienkovú slávnosť pri príležitosti 165. výročia založenia Uhorskej geologickej spoločnosti vo Vidinej (maďarsky Videsfalva, nemecky Weidenau). Na túto oslavu boli pozvaní predstavitelia Slovenskej geologickej spoločnosti, Slovenskej mineralogickej spoločnosti, ako aj obecné zastupiteľstvo Vidinej, reprezentanti Geoparku Novohrad – Nógrád, zástupcovia regionálnej samosprávy a nezávislých organizácií, ako je Csevadok. Slávnosť sa konala v pôvodnom kaštieli Kubínskovcov (Kubinyiovcov), ktorý posledná majiteľka grófká Hedwiga Asbóthová v roku 1927 spolu s kostolíkom darovala Spoločnosti

Božieho Slova. Dnes tu sídli Misijný dom Božského Srdca, ktorý slúži ako noviciát Spoločnosti Božieho Slova.

Maďarská geologická spoločnosť (MGS) na začiatku apríla oficiálnym listom predsedu spoločnosti Dr. Baksu Csabu predsedovi Slovenskej geologickej spoločnosti (SGS) Dr. Ladislavovi Šimonovi – pozvala vedenie SGS na túto akciu. Rozšírený výbor SGS na svojom mimoriadnom zasadnutí 18. apríla 2013 ocenil snahu nového vedenia MGS o ústretovosť a záujem o spoluprácu medzi oboma spoločnosťami. RV SGS delegoval podpredsedu spoločnosti Dr. Milana Kohúta, ktorý bol ochotný zúčastniť sa tejto spomienkovej akcie vo svojom voľnom čase, bez podpory zamestnávateľa, a zaviazal ho, aby

predniesol stanovisko SGS k tejto udalosti, ako aj tlmočil dobrú vôľu na vzájomnú spoluprácu. Autor príspevku vypracoval návrh stanoviska, ktoré po malých úpravách Dr. Igora Petrika bolo prijaté RV SGS a je v prílohe tohto príspevku. Na spomienkovej slávnosti vo Vidinej sa za slovenskú odbornú geologickú verejnosť zúčastnil aj prof. Pavel Uher – predseda Slovenskej mineralogickej spoločnosti (SMS).

Spomienkovú slávnosť moderoval, a keďže príhovory boli v slovenčine, angličtine a maďarčine, podľa potreby simultánne prekladal Dr. Ludovít Gáál zo Správy slovenských jaskýň, pracovisko Rimavská Sobota. V úvode účastníkov slávnosti pozdravil starosta obce Vidiná – pán Jozef Kucej, ktorý bol prítomný aj pri príležitosti umiestnenia pamätnej tabule v roku 1994. Prejavil radosť z opätovného pripomenutia významnej udalosti, ktorá sa udiala v obci pred 165 rokmi, a prisľúbil pomoc obce pri prípadných ďalších akciách, napríklad poskytnutím priestorov na seminár. Dr. Kohút v mene SGS poďakoval maďarskej partnerskej organizácii za pozvanie, ako aj za samotné usporiadanie spomienkovej slávnosti, prečítal stanovisko SGS, oceňujúce múdrosť a nadhľad vzdelaných pánov, ktorí v revolučných rokoch 19. storočia pochopili záujem spoločnosti o šírenie osvety a vzdelanosti, na záver prezentoval záujem SGS o užšiu spoluprácu s MGS v duchu tejto historickej udalosti. Prof. Uher za SMS sa

obdobne poďakoval za pozvanie na túto akciu a pripomenul, že slovenská a maďarská mineralógia sa historicky formovali spolu v Banskej akadémii v Banskej Štiavnici, Šoproni (Sopron) alebo Miškolci (Miskolc). Dr. Baksa za MGS vo svojom príhovore ocenil historickú udalosť, ktorá dala podnet na založenie geologickej spoločnosti v bývalom Uhorsku, a načrtnol paralelu minulosti so súčasnosťou s rôznymi možnosťami vzájomnej spolupráce v budúcnosti. V obsiahlom slávnostnom príhovore pán Tóth Álmos, geológ – historik, detailne zhodnotil dejinný význam iniciatívy piatich pánov, ktorí na začiatku roku 1848 v rodnom dome Kubínscovcov (Kubinyiövcov) sformovali základy pre založenie Uhorskej geologickej spoločnosti. V krátkosti predniesol životopisné fakty všetkých piatich „otcov“ geologickej spoločnosti, pričom zdôraznil, že všetci títo zakladatelia spoločnosti pochádzali z tohto kraja, či už to boli karpatskí Nemci (Kristián A. Zipser a Jozef Marchan), alebo Slováci (František Kubinyi, Augustín Kubinyi a Ján Pettko), a zaslúžia si našu úctu a spomienku. Za pôvodcu myšlienky označil profesora Zipsera, autora prvej topografickej mineralógie Uhorska, významného prírodovedca, mineralóga a pedagóga, učiteľa väčšiny zúčastnených zakladateľov geologickej spoločnosti, ktorého 230. výročie narodenia si pripomenieme v novembri tohto roku. Deklaroval, že viac ako tisícročné spolužitie Slovákov

Obr. 1. Kaštieľ Kubínscovcov (Kubinyiövcov) vo Vidinej, dnes sídlo Spoločnosti Božieho Slova.

Fig. 1. The Kubinyi's Mansion in the Vidiná village – recent seat of the Society of God's Word.

Obr. 2. Pamätná tabuľa osadená na priečelí kaštieľa v roku 1994 pri príležitosti 145. výročia založenia Uhorskej geologickej spoločnosti.

Fig. 2. Commemorative plaque mounted on the facade of the mansion on the occasion of 145th anniversary of the Hungarian Geological Society in 1994.

Obr. 3. Starosta Vidinej pán Jozef Kucej (druhý sprava) víta účastníkov spomienkovej slávnosti, Dr. Ludovít Gáál (prvý sprava) akciu moderoval a simultánne prekladal.

Fig. 3. Mayor of the Vidiná village Mr. Jozef Kucej (second from the right) welcomes participants of the commemorative celebration. Dr. Ludovít Gáál (first from the right) moderated the event and provided simultaneous translations.

Obr. 4. M. Kohút pri čítaní stanoviska SGS.

Fig. 4. M. Kohút reading the message of the Slovak Geological Society.

Obr. 5. Dr. Baksa vo svojom príspevku načrtnol paralelu medzi historickou udalosťou a súčasnosťou aj s možnosťami vzájomnej spolupráce do budúcnosti.

Fig. 5. Dr. Baksa in his contribution presented a parallel to historical event with possibilities of extended future collaboration.

Obr. 6. Predstavitelia Maďarskej geologickej spoločnosti (Magyarhoni Földtani Társulat) Dr. Baksa a Dr. Cserny (druhý sprava) v „obklúčení“ médií.

Fig. 6. Representatives of the Hungarian Geological Society (Magyarhoni Földtani Társulat) Dr. Baksa and Dr. Cserny (second from the right) under siege of media.

Obr. 7. Slávnostný prípitok, zľava Dr. Cserny, Dr. Kohút, Dr. Baksa, Dr. Uher, páter Vagaš, starosta Kucej a Dr. Gáál.

Fig. 7. Solemn drink, from the left: Dr. Cserny, Dr. Kohút, Dr. Baksa, Dr. Uher, Pater Vagaš, Mayor Kucej and Dr. Gáál.

Obr. 8. Dr. Kohút, Dr. Uher a Dr. Cserny pred pamätnou tabuľou, umiestnenou na priečelí kaštieľa v roku 1994.

Fig. 8. Dr. Kohút, Dr. Uher and Dr. Cserny in front of the commemorative plaque from 1994, located on the mansion facade.

(Fotodokumentácia/Photo documentation: M. Kohút and T. Cserny).

a Maďarov v Karpatsko-panónskej oblasti prinieslo pre oba národy množstvo pozitív v sociálnej a kultúrnej oblasti. Po referáte pána Tótha mali krátky príhovor aj zástupcovia Csemadoku, pán Galcsík a pani Hahnová. Nasledovalo kladenie vencov a kvetov k pamätnej tabuli, ktoré predstavitelia Spoločnosti Božieho Slova, páter Peter Vagaš v slovenčine a páter Bartolomej Baráth v maďarčine, posvätili. Na záver oficiálni predstavitelia Geoparku Novohrad – Nógrád, členovia Globálnej siete geoparkov, vyzdvihli význam cezhraničnej spolupráce na príklade svojho geoparku ako spoločné propagovanie prírodných krás a umu ľudí regiónu.

Po skončení oficiálneho programu MGS pozvala prítomných na slávnostný prípitok a neformálne rozhovory sa

presunuli do interiéru kaštieľa. Predstavitelia MGS Dr. Baksa Csaba – predseda spoločnosti a Dr. Cserny Tibor – generálny sekretár – pri rozhovoroch so zástupcami slovenskej geológie (prof. Pavlom Uherom a dr. Milanom Kohútom) opätovne prejavili záujem o vzájomnú spoluprácu, čo je aj pranie slovenských profesionálnych organizácií. Zaujímavé je, že táto akcia prilákala aj pozornosť médií, boli tu dva televízne štáby z lokálnych TV a viacerí fotoreportéri z obidvoch strán hranice.

Príloha: Vyjadrenie RV SGS k Spomienkovej slávnosti k 165. výročiu založenia Uhorskej geologickej spoločnosti

Statement of the Slovak Geological Society to the eventful day of the Hungarian and Slovak geological societies

It was a great idea of five wise men – namely František Kubínyi, his brother Augustín Kubínyi, Ján Pettko, Kristián A. Zipsér and Jozef Marchan who decided on the January 3rd 1848 to sign *Preamble for creation of the Hungarian Geological Society* in the Vidiná (Videfalva) – manor house of Kubínyi's family. It is important to know that it was in time when similar professional societies were commonly established – e.g. the Geological Society of London was founded in 1807, the French Geological Society has been established in 1830, the German Geological Society in 1848, the Italian Geological Society in 1881, the Geological Society of America™ was founded in 1888 and Austrian (Österreichische) Geological Society in 1907. Due to social and political situation it took long way and real establishment was accomplished on the May 25th 1850 in Buda.

The Slovak Geological Society (SGS) respects ideas of these five educated men nowadays, and accepts the heritage of their effort realised in 1848 year for spreading geology to the social and professional level in former Hungary. The SGS is appreciating the Hungarian Geological Society (HGS) as a non-profit professional society popularizing geo-sciences in Hungary at present, and we wish the HGS prosperous future with lot of successful meetings, important conferences and enough smart men publishing high level papers in renowned international journals. The SGS would like to be a real partner for the HGS in social and scientific levels for fulfilling of the common heritage that was established by the enlightened professionals in Vidiná on the January 3rd 1848. We believe that the SGS and HGS as standard geo-societies in European realm, having good neighbourly relations, would like to maintain these ideas and heritage for the future progress of Carpathian-Pannonian geology.

In Bratislava on the April 18th 2013

11th CETeG Meeting – Várgesztes, Hungary, 24.–27. April 2013

Geological and tectonic setting of the Vértes and Gerecse Hills

11. stretnutie CETeG – Várgesztes, Maďarsko, 24. – 27. apríl 2013
Geologická a tektonická stavba pohorí Vértes a Gerecse

ZOLTÁN NÉMETH

State Geological Institute of Dionýz Štúr, regional centre, Jesenského 8, SK-040 01 Košice, Slovak Republic

Abstract: Report describes the course of the 11th CETeG meeting held in Várgesztes, Hungary, on 24.–27. April 2013. The conference was preceded by the whole-day field excursion presenting Mesozoic deformation of the Gerecse and Vértes Hills located in the northern part of Transdanubian Range. Scientific program of the conference (25.–26. April 2013) consisted of 38 lectures in 8 sessions devoted to neotectonics of central Europe, Tertiary structural evolution and geodynamics of Carpathian orogenic belt, Pannonian Basin, Alps, Dinarides and Hellenides, as well as Variscan deformation in Bohemian Massif and other parts of Variscan belt. The post-conference excursion was devoted to Cenozoic deformation of the Vértes Hills in the northern part of Transdanubian Range.

Key words: CETeG, tectonics, structural geology, Transdanubian Range, Vértes Hills, Gerecse Hills, Hungary

11th meeting of the Central European Tectonic Studies Group (CETeG) was held on 24.–27. April 2013 in holiday resort Várgesztes in western Hungary. The main organizers of the meeting were László Fodor and Szilvia Kövér from Hungarian Academy of Sciences at Eötvös University, being simultaneously the editors of Abstract Book, issued by Geological and Geophysical Institute of Hungary, as well as Field Guidebook, based on Acta Mineralogica-Petrographica, issued by University of Szeged. Logistics was provided by Elica Winchester.

Traditional pre-congress excursion on 24. April 2013 was focussed on Mesozoic deformation processes in Gerecse and Vértes Hills located in northern part of the Transdanubian Range. Besides L. Fodor and S. Kövér, the excursion was co-organized by Orsolya Stanó from Eötvös University.

First excursion stop – 3 km to N of Tardos village in the eastern margin of the Nyerges Hill in Gerecse Hills – has presented tectonic contacts of the Lower Jurassic limestones of Hierlatz Fm. with Upper Triassic Dachstein limestones. The Jurassic syn-sedimentary faults have manifested only partial post-Jurassic reactivation.

Next excursion localities in the Gerecse Hills were localized in the southern surrounding of the Lábatlan village. In abandoned part of the Tölgyhát quarry (recently the natural reserve owing to precious flora) participants have observed the Jurassic deformation of Jurassic rock sequence. Next abandoned quarry Ördöggát has revealed the Lower Cretaceous (Valanginian) synsedimentary deformation structures – slides and related fault structures and foliations. Large active quarry in Bersek Hill provided excellent outcrops of the main part of Bersek Marly Formation with various Lower Cretaceous synsedimentary deformation structures, slides, syn-lithification discontinuities, with their subsequent re-activation in Eocene and post-Eocene period.

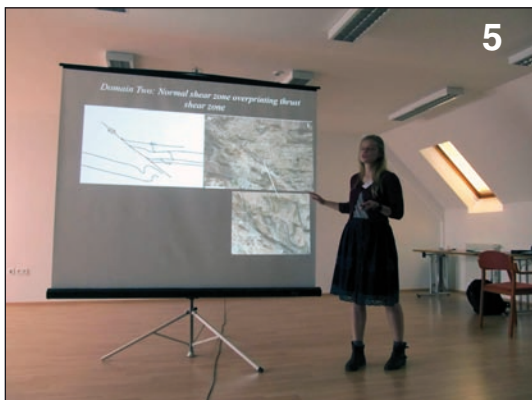
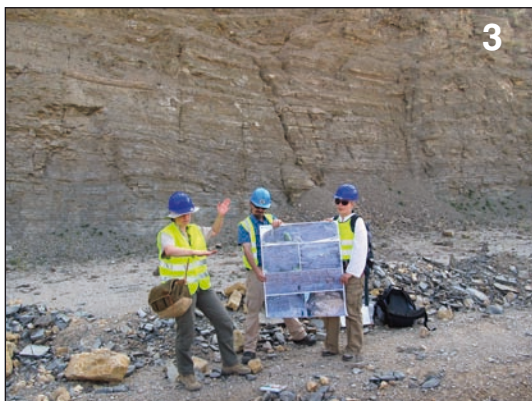
Next stop ca 3 km to N of the Környe village has provided panoramic view on fold setting of Upper Triassic Dachstein limestones in the southern part of the Gerecse Hills in surrounding of the town of Tatabánya.

11. stretnutie Skupiny stredoeurópskych tektonických štúdií (CETeG – Central European Tectonic Studies Group) sa konalo 24. – 27. apríla 2013 v západnom Maďarsku v lokalite Várgesztes. Hlavnými organizátormi podujatia boli László Fodor a Szilvia Kövér z Maďarskej akadémie vied a Univerzity Eötvös Lóránd, ktorí boli súčasne aj redaktormi zborníka abstraktov, vydaného Maďarským geologickým a geofyzikálnym ústavom, a tiež Exkurzného sprievodcu na báze periodika Acta Mineralogica-petrographica, vydaného Univerzitou v Szegede. Logistiku podujatia zabezpečovala Elica Winchester.

Tradičná predkonferenčná exkurzia 24. apríla 2013 bola zameraná na mezozoické deformačné pochody v pohoriach Gerecse a Vértes v severnej časti Zadunajského stredohoria (Transdanubian range). Spoluorganizátorkou predkongresovej exkurzie bola popri L. Fodorovi a S. Kövérovej aj Orsolya Stanó z Univerzity Eötvös Lóránd.

Na prvej exkurznej zastávke – 3 km na S od obce Tardos na východnom okraji vrchu Nyerges v pohorí Gerecse – boli prezentované tektonické kontakty spodnojurských vápencov hierlatzského súvrstvia s vrchnotriasovými dachsteinskými vápencami, pričom jurské syn-sedimentárne zlomy sa vyznačovali len čiastočnou pojurskou reaktiváciou.

V ďalších exkurzných lokalitách v pohorí Gerecse bol veľký priestor venovaný južnému okoliu pohraničnej obce Lábatlan. V opustenej časti kameňolomu Tölgyhát (v súčasnosti prírodnej rezervácii z dôvodu výskytov vzácnnej flóry) sa účastníci oboznámili s preukázateľne jurskými deformáciami jurskej horninovej sukcesie. Následne v ďalšom opustenom lome Ördöggát boli prezentované spodnokriedové (valanžinské) synsedimentárne deformačné štruktúry – sklzy a súvisiace zlomové štruktúry a foliácie. Veľký aktívny kameňolom na vrchu Bersek poskytol vynikajúce odkryvy hlavnej časti slienitej formácie Bersek s rôznymi spodnokriedovými synsedimentárnymi deformačnými štruktúrami, sklzmi, a syn-litifikačnými diskontinuitami, s ich následnou reaktiváciou v eocénom a poeocénom období.

In the end of pre-congress excursion its participants became familiar with the Véressomló thrust cutting three-times the forest road in Sarvas-kút area south of Tatabánya town (northern part of the Vértes Hills). In all presented profiles the older Triassic limestones were located in tectonic position over younger Cretaceous limestones.

The scientific program of the conference (25.–26. April 2013) consisted of 38 lectures in 8 sessions devoted to neotectonics of central Europe, Tertiary structural evolution and geodynamics of Carpathian orogenic belt, Pannonian Basin, Alps, Dinarides and Hellenides, as well as Variscan deformation in Bohemian Massif and other parts of Variscan belt. In total number of 38 lectures there were presented also new findings concerning deformation mechanisms and kinematics/dynamics of shear zones.

The CTeG meetings traditionally emphasize the support and participation of young geoscientists, incl. undergraduate and graduate students. They presented new results commonly in posters. The closing ceremony of the conference was accompanied with awarding of winners in three categories.

Ďalšia zastávka cca 3 km na S od obce Környe poskytla panoramatický výhľad na vrásovú stavbu vrchnotriasových dachsteinských vápencov v južnej časti pohoria Gerecse v susedstve mesta Tatabánya.

V závere predkongresovej exkurzie sa jej účastníci oboznámili s prešmykom Véressomló v záreze lesnej cesty v oblasti Sarvas-kút, južne od mesta Tatabánya (severná časť pohoria Vértes). Cesta narezávala zlom trikrát, pričom vo všetkých prípadoch sa staršie triasové vápence nachádzali v tektonickej pozícii nad mladšími kriedovými vápencami.

Odborný program konferencie (25. – 26. apríl 2013) pozostával z ôsmich sekcií, venovaných neotektonike strednej Európy, terciérnej štruktúrnej evolúcii a geodynamike Karpatského orogénneho pásma, Panónskeho bazénu, Álp, Dinaríd a Heleníd, rovnako ako variskej deformácii Českého masívu a ďalšej časti variscíd. Prezentované boli aj nové poznatky o deformačných mechanizmoch a kinetike/dynamike strižných zón. Dohromady odznelo 38 prednášok.

Odborné stretnutia CTeG tradične kladú dôraz na podporu a účasť mladých bádateľov z radov študentov, doktorandov

Fig. 1. Excursion guides László Fodor and Szilvia Kövér describing Jurassic deformation, localized in Jurassic sequence, to Stefan M. Schmid (Switzerland) and other participants. Abandoned Tölgyhát quarry, 24. 4. 2013.

Obr. 1. Exkurzní sprievodcovia László Fodor a Szilvia Kövér popisujú jurskú deformáciu zistenú priamo v jurských sekvenciách Stefanovi M. Schmidovi (Švajčiarsko) a ďalším účastníkom. Opustený kameňolom Tölgyhát, 24. 4. 2013.

Fig. 2. Lower Cretaceous (Valanginian) synsedimentary deformation structures – slides and related fault structures and foliations, presented in abandoned quarry Ördögát, 24. 4. 2013.

Obr. 2. Spodnokriedové (valanžinské) synsedimentárne deformačné štruktúry – sklzy a súvisiace zlomové štruktúry a foliácie, prezentované v opustenom kameňolome Ördögát, 24. 4. 2013.

Fig. 3. Orsula Stanó (left) presenting Valanginian-Barremian slides, syn-sedimentary and syn-lithification faults, as well as their Eocene and post-Eocene reactivation, Bersek Hill quarry. Right: László Fodor and Szilvia Kövér, 24. 4. 2013.

Obr. 3. Orsula Stanó (vľavo) prezentujúca valanžinsko-barremské sklzy, synsedimentárne a synlitifikačné zlomy a ich eocénnu a poeocénnu reaktiváciu, kameňolom na vrchu Bersek. Vpravo: László Fodor and Szilvia Kövér, 24. 4. 2013.

Fig. 4. Petr Jeřábek, the winner of the Radek Melka price for the best published scientific work of the author up to 35 years, is awarded by Zdeněk Venera, the director of the Czech Geological Survey (left), 26. 4. 2013.

Obr. 4. Petr Jeřábek, víťaz ceny Radka Melku za najlepšiu publikovanú vedeckú prácu autora do 35 rokov, preberá výhru od Zdenka Veneru, riaditeľa Českej geologickej služby (vľavo), 26. 4. 2013.

Fig. 5. Melanie Finch (Australia) during her presentation about the Zanskar shear zone in NW Himalaya. This presentation won the category of the best student lecture, 26. 4. 2013.

Obr. 5. Melanie Finch (Austrália) počas prednášky o strižnej zóne Zanskar v SZ Himalájach. Víťazná prezentácia v kategórii Najlepšia študentská prednáška, 26. 4. 2013.

Fig. 6. Zita Bukovská, the winner of the price for the best student poster, 26. 4. 2013.

Obr. 6. Zita Bukovská, víťazka ceny o najlepší študentský poster, 26. 4. 2013.

Fig. 7. Post-conference excursion: László Fodor (second from the right) lecturing in the area of Csókakő castle and abandoned quarry about the kinematics of faults representing individual branches of the regionally significant Mór fault, forming south-western limitation of the Vértes Hills, 27. 4. 2013.

Obr. 7. Pokonferenčná exkurzia: pri hrade a opustenom kameňolome Csókakő László Fodor (druhý sprava) vysvetľuje kinematiku zlomov vytvárajúcich jednotlivé vetvy regionálne významného zlomu Mór, spôsobujúceho juhozápadné ukončenie pohoria Vértes, 27. 4. 2013.

Fig. 8. Participants at one of fault segments in the abandoned Gánt bauxite open pit mine. Their formation and kinematics is explained by the transtensional relay ramp model, 27. 4. 2013.

Obr. 8. Účastníci pri jednom z početných zlomových segmentov v opustenej povrchovej dobývke na bauxit pri obci Gánt. Vznik zlomov a ich kinematika sa vysvetľuje modelom transtenznej segmentovanej rampy, 27. 4. 2013.

The names of winners and awarded works are listed at the end of this report.

The post-conference excursion, focussed on Cenozoic deformation in the northern part of the Transdanubian Range in Vértes Hills, has started in close neighbourhood of the conference locality – on Várgesztes castle. Panoramic view from the upper part of the walls familiarized participants with the Lower Miocene dextral Várgesztes shear fault, as well as sinistral faults forming pull-apart depressions.

Next visited castle and abandoned quarry Csókakő presented significant regional Mór fault, bounding Vértes Hills from the south-west. The total displacement along this fault is estimated to 1 000–1 200 m. Fault simultaneously forms north-eastern boundary of the Mór graben.

Panoramic view from the Lóállás excursion stop at the village of Csákberény towards ESE has showed participants the NW–SE trend of Paleogene-Miocene fault with following neotectonic activation by transversal faults.

Abandoned superficial bauxite quarry at the village of Gánt provided an excellent opportunity to study the fault geometry. The system trending NW–SE, bounding the deposit from NE, has demonstrated sinistral shearing. Next system generally trending E–W to ENE–WSW, forming southern boundary of the deposit, was dextral. Fault systems contain en echelon segments with mutual distance 100–200 m. The origin of morphological depression with the bauxite deposit is explained by the transtensional relay ramp model.

Final locality of the post-conference excursion was situated in eastern limitation of the Vértes Hills at Csákvar village. Morphologically distinctive scarp of north-south course was formed with Miocene and younger faults having vertical displacement amplitude 400–600 m. This locality – after the steep climbing on the mountain edge – has provided unforgettable view on whole Pannonian Basin and represented also the symbolic end of the 11th CETeG meeting. In this place, participants expressed their firm decision to participate also in next tectonic conference CETeG 2014, which will take place in Sudetes in Poland.

či mladých vedeckých pracovníkov. Ich prezentácie boli spravidla vo forme posterov. Počas záverečného ceremoniálu sa uskutočnilo odovzdávanie cien víťazom jednotlivých kategórií. Mená víťazov a víťazné diela sú uvedené v závere tohto príspevku.

Pokonferenčná exkurzia, zameraná na kenozoickú deformáciu v severnej časti Zadunajského stredohoria v pohorí Vértes, začala v bezprostrednom susedstve konferenčnej lokality – na hrade Várgesztes. Panoramatiký výhľad z vrchnej časti hradieb oboznámil účastníkov so spodnomiocénnym pravostranným strižným zlomom Várgesztes a tiež s lavostrannými zlomami, vytvárajúcimi pull-apartové depresie.

Ďalší navštívený hrad a opustený kameňolom Csókakő prezentovali regionálne významný zlom Mór, ohraničujúci pohorie Vértes od juhozápadu. Celkový posun v tomto zlome dosiahol 1 000 – 1 200 m. Zlom súčasne vytvára severo-východnú hranicu grabenu Mór.

Panoramatiký výhľad z exkurznej zastávky Lóállás pri obci Csákberény smerom na VJV umožnil účastníkom oboznámiť sa so SZ – JV priebehom paleogénno-miocénneho zlomu s následnou neotektonickou aktiváciou priečnymi štruktúrami.

Opustené povrchové dobývky na bauxit pri obci Gánt boli výbornou príležitosťou na štúdium geometrie zlomov. Systém priebehu SZ – JV, ohraničujúci ložisko od SV, vykazoval lavostranné strihy. Ďalší systém generálne V – Z až VSV – ZJZ priebehu, tvoriaci jeho južné ohraničenie, bol pravostranný. Zlomové systémy obsahujú enechelonovité segmenty, pričom vzájomná vzdialenosť segmentov je 100 – 200 m. Vznik morfolologickej depresie s ložiskom bauxitu sa vysvetľuje modelom transtenznej segmentovanej rampy (relay ramp).

Záverečná lokalita pokonferenčnej exkurzie bola situovaná na východnom ohraničení pohoria Vértes pri obci Csákvar. Morfologicky výrazný zráz severo-južného priebehu bol vytvorený miocénnymi a mladšími zlomami s vertikálnou amplitúdou pohybu 400 – 600 m. Táto záverečná lokalita – po strmom výstupe na hranu pohoria – poskytla nezabudnuteľný výhľad na celú Panónsku nížinu a bola aj symbolickým ukončením 11. stretnutia CETeG. Účastníci na tomto mieste vyjadrili pevné rozhodnutie zúčastniť sa aj ďalšej tektonickej konferencie CETeG 2014, ktorá sa uskutoční na Sudetách v Poľsku.

Awarded scientific outputs of young scientists/Ocenené vedecké výstupy mladých geovedcov

Best paper of scientist up to 35 published in 2012 – Radek Melka Prize:

JEŘÁBEK, P., LEXA, O., SCHULMANN, K. & PLAŠIENKA, D., 2012: Inverse ductile thinning via lower crustal flow and fold-induced doming in the West Carpathian Eo-Alpine collisional wedge. *Tectonics*, 31, 1–26.

Best student oral presentation during the CETeG conference – Staszek Brud Award:

FINCH, M., HASALOVÁ, P., WEINBERG, R. F. & FANNING, M., 2013: Switch from thrusting to extension in the Zanskar Shear Zone, NW Himalaya: Structural and metamorphic evidence. *Occasional Papers of the Geological and Geophysical Institute of Hungary*, Vol. 1, 4–5.

Best student poster during the CETeG conference:

BUKOVSKÁ, Z. & JEŘÁBEK, P., 2013: The progressive development of shear bands in orthogneiss of the South Armorican Shear Zone, France. *Occasional Papers of the Geological and Geophysical Institute of Hungary*, Vol. 1, 14–15.

Laudatio k 70. narodeninám RNDr. Ota Mika, CSc.

Greetings to 70th birthday of RNDr. Oto Miko, CSc.

Začiatkom apríla sme si pripomenuli životné jubileum – sedemdesiat rokov – významného petrografa kryštalinika Západných Karpát RNDr. Ota Mika, CSc.. Narodil sa 3. apríla 1943 v Piešťanoch v intelektuálnej rodine bankového úradníka. Už od detstva mal rád prírodu, často sprevádzal otca na vychádzkach do Považského Inovca, najmä na obľúbenú vyhlíadku na Zlatom vrchu. Pri rozhodovaní, či sa v budúcnosti stať lesníkom alebo geológom, zvíťazila geológia, a tak po skončení základnej školy v rodnom meste v roku 1957 jeho kroky viedli na Strednú priemyselnú školu geologicko-banickú v Spišskej Novej Vsi. Počas letných prázdnin pracoval ako pomocný robotník na vrtných súpravách geologického prieskumu. Geologickú priemyslovku absolvoval v roku 1961 a hneď sa zapísal na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (PF UK). Počas štúdia „fuxoval“ Dr. V. Durovičovi, Dr. D. Hovorkovi a Dr. A. Klincovi pri terénnych prácach. Robil tiež pomocnú vedeckú silu na Katedre petrografie PF UK u neskoršieho profesora Dr. Dušana Hovorku, jedného z iniciátorov výskumu akcesorických minerálov na Slovensku, pod vedením ktorého neskôr pracoval na diplomovej práci *Petrografia a ťažké minerály hornín kryštalinika Žiaru*, ktorú obhájil v roku 1966. V poslednom ročníku vysokej školy sa zamestnal na polovičný úväzok v Geologickom ústave Dionýza Štúra, po skončení vysokej školy pracoval na plný úväzok a stal sa petrografom oddelenia *kryštalinika*. V októbri 1968 prešiel na internú aspirantúru k profesorovi Jakubovi Kamenickému na PF UK, kde riešil tému migmatitických hornín ZK. V januári 1971 sa vracia do GÚDŠ. Svoju prácu v oblasti migmatitov ZK zavŕšil v roku 1975 archivovanou správou, v ktorej podal deskriptívnu klasifikáciu týchto hornín podľa Sederholma (1907) a Mehnerta (1971) spolu s príkladmi zo západokarpatského kryštalinika. Neskôr, popri práci v Geologickom ústave Dionýza Štúra, robil dizertačnú prácu externou formou na Leningradskej štátnej univerzite v ruskom Petrohrade pod vedením prof. N. F. Šinkareva, DrSc.. Kandidátsku dizertačnú prácu s názvom *Metamorfne a magmatické komplexy východnej časti Nízkych Tatier (Západné Karpaty, ČSSR)* obhájil v októbri roku 1980. Titul RNDr. získal rigoróznou skúškou v roku 1981.

Hneď po nástupe do GÚDŠ sa zapojil do výskumu kryštalinika východnej časti Nízkych Tatier, pričom jeho petrografické zistenia boli využité v neskôr publikovanej mape (Klinec, A., 1976: Geologická mapa Slovenského rudohoria a Nízkych Tatier v mierke 1 : 50 000). Okrem práce na petrografickom spracovaní kryštalinika v rámci

riešených mapových listov v mierke 1 : 25 000 vyhodnocoval kryštalinikum z podložia stredoslovenských neovulkanitov, z hydrogeologických vrtoŕov rôznych oblastí Slovenska, ako aj z hlbokých vrtoŕov vo flyšovom pásme. Jeho srdcovou záležitosťou sa stali južné svahy dumbierskych Nízkych Tatier, kde sa stal redaktorom mapového listu *Jasenie* (Miko et al., 1977) a v období scheelitového (wolfrámového) boomu v rokoch 1979 – 1983 spolupracoval na petrografickom vyhodnotení hornín zrudnených oblastí. Výrazne sa zapísal do poznania nižšie metamorfovaných

vulkano-sedimentárnych komplexov v oblasti Jánovho Grúňa a kraklavskej formácie veporického kryštalinika. Venoval sa turmalinickým horninám a ich vzťahu k paleovulkanizmu, geochémii mylonitických granitických hornín, petrograficky spracoval devónske metasedimentárne horniny vo veporiku, ktoré boli následne stratigraficky – palynologicky – vekovo určené. Oto bol novátorom; keď GÚDŠ zakúpil elektrónový rastrovací mikroskop (scan), využil túto možnosť na vyhodnotenie habitusu akcesorických minerálov z diplomovej práce. Podieľal sa na aplikovaní grafitového termometra v ZK. Oslávencem je spoluautorom 3 publikovaných máp v mierke 1 : 50 000, a to Nízke Tatry (Biely et al., 1992), Lúčanská Malá Fatra (Rakús et al., 1993) a Turčianska kotlina (Gašparik et al., 1993), a je aj spoluautorom publikovaných vysvetliviek k týmto mapám (Gašparik et al., 1995; Biely et al., 1997). Celkovo má oslávencem v archíve ŠGÚDŠ/Geofondu zaregistrovaných 48 odborných správ. Slušná jazyková výbava (nemčina, ruština, angličtina) umožnila Otovi zapojiť sa do medzinárodnej spolupráce, ktorá v minulých časoch bola fókusovaná najmä na krajiny bývalého Sovietskeho zväzu. Ku cti oslávencovi slúži, že túto možnosť využil nielen na „výmennú turistiku“, ale aj na vyprodukovanie množstva publikácií, čo bol však aj dôsledok osobného priateľstva s profesormi Šengeliom, Korikovským, Kotovom a ďalšími kolegami z Geologického ústavu Gruzínskej akadémie vied v Tbilisi, Ruskej akadémie vied v Moskve a Ústavu prekambria v Petrohrade. Úzko spolupracoval aj s inými geologickými organizáciami a zúčastnil sa viacerých zahraničných stáží a exkurzií. Intenzívne sa zaoberal aj priblížením práce geológov Ríšskeho (c. k.) geologického ústavu vo Viedni z polovice 19. storočia pre súčasnú geológiu na Slovensku, zvlášť skúmal dielo D. Štúra a význam mapy F. R. V. Hauera (1869 – Ed.). Jubilant bol od opätovného spojenia s oddelením paleozoika v roku 1980 do *oddelenia predmezozoických útvarov* v GÚDŠ zástupcom vedúceho oddelenia a po smrti Dr. Bajaniča v roku 1986 stal sa vedúcim tohto oddelenia. V roku 1990 sa rozhodol prenechať

vedenie oddelenia mladším kolegom, aby sa mohol viac venovať množstvu rozpracovaných problémov. Vypracoval mnoho odborných posudkov výskumných a vedeckých prác, dizertačných a diplomových prác, ako aj recenzií. Okrem publikácií uvedených v priloženom zozname jubilant zverejnil tiež desiatky vedecko-popularizačných a múzejníckych článkov v rôznych periodikách (Krásy Slovenska, Pamiatky a múzeá, Múzeum, Zberateľ, Numizmatika a i.). Keď sa v roku 1994 uvoľnilo miesto kustóda mineralogicko-petrografických zbierok v Prírodovednom múzeu Slovenského národného múzea v Bratislave (PM SNM), prijal pozvanie a službu v GÚDŠ po viac ako 27 rokoch ukončil. Tu treba oceniť, že sa zaslúžil o nový vzhľad a expozíciu vystavovaných exponátov, ako aj o prestavbu mineralogických a petrografických zbierok SNM na Vajanskom nábreží. Stal sa členom ústavnej a vedeckej rady Prírodovedného múzea SNM, v rokoch 1994 – 2003 bol hlavným organizátorom Medzinárodných stretnutí zberateľov nerastov a skamenelín, spolupracoval aj pri mnohých ďalších výstavných a prezentačných aktivitách PM SNM. Po dosiahnutí dôchodkového veku odišiel v roku 2003 na zaslúžený odpočinok.

Oto dlhé roky pracoval vo výbore Slovenskej geologickej spoločnosti, najmä jej Bratislavskej pobočky. Ako školiteľ viedol viacerých diplomantov, vždy bol ochotný pomôcť mladým začínajúcim kolegom nielen s odbornými problémami, ale aj nezištnou priateľskou pomocou mimo brány ústavu. Ako empatický človek v časoch, keď viedol odbory v GÚDŠ, neraz sa stal „búrlavou vrúbou“ pre rôzne problémy kolegov a miestami aj mediátorom pre odborné a ľudské nezhody spolupracovníkov. S manželkou Vierkou, ktorá skončila učiteľskú aprobáciu „geológia – chémia“, majú dcéru a syna. Voľné chvíle a dovolenku najčastejšie využíval na zveladovanie chalupy v Jasení.

Tvorivá a obetavá práca jubilanta bola viackrát ocenená. V mene bývalých spolupracovníkov želáme oslávencovi veľa zdravia a pohodu v osobnom živote.

Milan Kohút

Zoznam publikácií v chronologickom poradí:

MIKO, O., 1972: Recenzia práce: Hovorka, D.: Katalóg chemických analýz erupčných a metamorfovaných hornín kryštalinika, paleozoika a mezozoika Západných Karpát Slovenska a ich minerály. *Geol. Práce, Spr.*, 59, 311 – 312.

HOVORKA, D. (ed.), KLINEC, A., KONEČNÝ, V., LEXA, J., SNOPKO, L., KUBINY, D., MIKO, O., KAHAN, Š., VALACH, J., MIHÁLIKOVÁ, A., BRILAY, A., KAROLUS, K., KAROLUSOVÁ, K., FORGÁČ, J. & DUBLAN, Š., 1973: Core Mountains and Veporide Crystalline Complexes, Paleozoic Gemerides and Neovolcanics of Central Slovakia. In: X. KBGA kongres, *Bratislava Excursion C*, 3 – 70.

KLINEC, A. & MIKO, O., 1973: Kryštalinikum v podloží neogénu JV od Veľkého Krtíša. *Geol. Práce, Spr.*, 61, 183 – 187.

KOVNURKO, G. M. & MIKO, O., 1973: Výuka geológie na Leningradskej štátnej univerzite. *Geol. Práce, Spr.*, 61, 331 – 334.

MIKO, O., 1973: Geologická stavba SZ časti Ladožského jazera (Baltický štít). *Miner. Slov.*, 5, 1, 73 – 74.

KLINEC, A., PLANDEROVÁ, E. & MIKO, O., 1975: Staropaleozoický vek hronskeho komplexu veporíd. *Geol. Práce, Spr.*, 63, 95 – 104.

KAROLUS, K. & MIKO, O., 1975: Kryštalinikum v podloží neovulkanitov Pohronskeho Inovca pri Novej Bani. *Geol. Práce, Spr.*, 63, 165 – 171.

MIKO, O., et al., 1976: Neovulkanizmus i kristallicheskije massiva Centralnykh Zapadnykh Karpát. Simposium po probl. petrogenезisa i geochimii geol. processov. Putevod. Eksk. B. Vyd. GÚDŠ, Bratislava.

MIKO, O. & HATÁR, J., 1976: Kryštalinikum Žiaru: nové poznatky o stavbe; akcesorické minerály. *Miner. Slov.*, 8, 4, 335 – 354.

MIKO, O. & SIEGEL, K., 1977: Správa o zasadnutí II. pracovnej skupiny projektu IGCP. *Geol. Práce, Spr.*, 68, 259 – 261.

PLANDEROVÁ, E. & MIKO, O., 1977: Nové poznatky o veku kryštalinika veporíd na základe peľovej analýzy. *Miner. Slov.*, 9, 4, 275 – 294.

MIKO, O., et al., 1977: Jubileum prof. RNDr. Jakuba Kamenického. *Čas. Mineral. Geol.*, 22, 2, 213 – 214.

BAJANIČ, Š., CHMELÍK, J. & MIKO, O., 1978: Drevnepaleozojskij vulkanizmus Zapadnykh Karpát. *Materiály XI. Kongr. KBGA. Vyd. Naukove Dumke, Kijev*, s. 341.

MIKO, O. & HOVORKA, D., 1978: Kremito-turmalinické horniny veporidného kryštalinika Nízkyh Tatier. *Západ. Karpaty, Sér. Mineral. Petrogr. Geochém. Metalogen.*, 5, 7 – 28.

ŠENGLIA, D. M., MIKO, O. & BEZÁK, V., 1978: Stanovenie stupňa regionálnej metamorfózy hornín hronskeho komplexu veporidného kryštalinika pomocou grafitového termometra. *Miner. Slov.*, 10, 4, 321 – 328.

BAJANIČ, Š., BIELY, A., MIKO, O. & PLANDEROVÁ, E., 1979: O paleozoickom vulkanicko-sedimentárnom komplexe Prednej Hole (Nízke Tatry). *Geol. Práce, Spr.*, 73, 7 – 28.

BAJANIČ, Š., HOVORKA, D., MIKO, O. & VOZÁR, J., 1981: Predterciérny vulkanizmus Západných Karpát. In: *Paleovulkanizmus Západných Karpát. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, 27 – 39.

MIKO, O., 1981: Staropaleozoický vulkanizmus veporidnej časti Nízkyh Tatier. In: *Paleovulkanizmus Západných Karpát. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, 41 – 47.

MIKO, O., 1981: The Middle Palaeozoic volcanic-sedimentary layer of the Janov grun in the veporide crystalline complex in the Nízke Tatry Mountains (ČSSR). *Geol. Zbor. Geol. carpath.*, 32, 4, 465 – 474.

HOVORKA, D. & MIKO, O., 1982: Paleozoic volcanism – sources of anomalous boron concentrations, the Western Carpathians crystalline complexes. In: *Symposium New mineral raw materials – NEMIRAM, Vyd. Ústř. Úst. geol., Praha*, 85 – 87.

MIKO, O., 1982: Characterization of a volcanic-sedimentary formation in the eastern part of the Low Tatra Mts., Geotraverse C (West Carpathians). *IGCP No. 5, Newsletter 4, Padova – Bratislava*, 49 – 51.

MIKO, O. & PULEC, M., 1982: Výsledky šlichového výskumu kryštalinika Žiaru. *Miner. Slov.*, 14, 5, 443 – 452.

MIKO, O., KÁTLOVSKÝ, V. & CUBÍNEK, J., 1982: Zmeny minerálneho a chemického zloženia niektorých veporidných granitoidných hornín pri alpínskej metamorfóze. In: *Metamorfne procesy v Západných Karpatoch. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, 45 – 52.

MIKO, O., 1983: The comparison of some Paleozoic volcano-sedimentary complexes of the Western Carpathians. In: *Symposium on geochemistry of endogenous and exogenous processes. GÚ SAV, Bratislava*, 111 – 123.

MIKO, O. & LUKÁČIK, E., 1983: Petrografia hornín kryštalinika oblasti sv. od Kyslej pri Jasení. In: *Scheelitovo-zlatoносné zrudnenie v Nízkyh Tatrách. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, 39 – 47.

MIKO, O. in Fusán, O., et al., 1984: Guide to geological excursion in Czechoslovakia. Excursion 107 A: The West Carpathian Mts. Int. Geol. Congr. XXVII. Sess., Moskva. Vyd. ÚÚG Praha in Academia, Praha. Ibidem: Srednyj putevoditel' (ruská verzia anglického originálu).

HATÁR, J. & MIKO, O., 1985: Možnosti štúdia akcesorických minerálov v migmatitoch. In: *Akcesorické minerály. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, 57 – 64.

HRAŠKO, L., MIKO, O. & HATÁR, J., 1985: Akcesorické a ťažké minerály paleozoických metavulkanitov nízkotatranskej časti veporského kryštalinika. In: *Akcesorické minerály a ich význam '85. ČSVTS BF VŠT, Košice*, 39 – 46.

- MIKO, O., PLANDEROVÁ, E. & VOZÁROVÁ, A., 1985: Vymedzenie mladopaleozoických metasedimentov v kryštaliniku kraklovskeho pásma Veporid (Horehronské Podolie). *Geol. Práce, Spr.*, 82, 77 – 88.
- MIKO, O. in Bajaník, Š., et al., 1985: Excursion guide Variscan and pre-Variscan units of the West Carpathians. *IGCP No. 5. Field meeting, Vyd. GÚDŠ, Bratislava*, 19 – 20 and 28.
- MIKO, O., PULEC, M. & HATÁR, J., 1985: Vzťah akcesorií k horninovým komplexom kryštalinika Žiaru. In: *Akcesorické minerály. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, 51 – 55.
- BIELY, A., LUKÁČIK, E., MIKO, O., VAŠKOVSKÝ, I., VOZÁROVÁ, A. & VOZÁR, J., 1986: Geologická mapa v mierke 1 : 25 000, list Nemecká. *Vyd. D. Štúra, GÚDŠ, Bratislava*.
- MOLÁK, B., MIKO, O., PLANDEROVÁ, E. & FRANCÚ, J., 1986: Staropaleozoické metasedimenty na južných svahoch Nízkych Tatier v oblasti Jasenia. *Geol. Práce, Spr.*, 84, 39 – 63.
- VAŠKOVSKÝ, I., BRESTENSKÁ, E., HANZEL, V., KANTOR, J., MIKO, O. & VAŠKOVSKÁ, E., 1986: Newer knowledge on geological conditions in the area of the southern part of Great Bratislava. *Region. Geol. Západ. Karpát*, 21, 11 – 20.
- KLINEC, A. & MIKO, O., 1987: Tektonický vzťah komplexov veporického kryštalinika vo vrte KV-1 (Pohronská Polhora). *Geol. Průzk.*, 29, 4, 103 – 105.
- KORÁB, T., MIKO, O. & HATÁR, J., 1988: Kryštalinikum vo vrte Šariš-1. *Geol. Průzk.*, 30, 8, 230 – 233.
- KRIST, E., KRISTIN, J. & MIKO, O., 1988: The metamorphic development of the Nízke Tatry Mts. crystalline basement (Western Carpathians). *Acta geol. geogr. Univ. Comen.*, *Geol.*, 44, 137 – 162.
- HRAŠKO, L. & MIKO, O., 1990: Akcesorické minerály niektorých granitoidov veporskej časti Nízkych Tatier. *Geol. Práce, Spr.*, 91, 15 – 26.
- GAŠPARIK, J., MIKO, O. & ŽÁKOVÁ, E., 1991: Geologický vývoj juhozápadnej časti Turčianskej kotliny. *Geol. Práce, Spr.*, 92, 9 – 27.
- BIELY, A., BEŇUŠKA, P., BEZÁK, V., BUJNOVSKÝ, A., HALOUZKA, R., IVANIČKA, J., KOHÚT, M., KLINEC, A., LUKÁČIK, E., MAGLAY, J., MIKO, O., PULEC, M., PUTIŠ, M. & VOZÁR, J., 1992: Geologická mapa Nízkych Tatier 1 : 50 000. Regionálne geologické mapy Slovenska. *Vyd. D. Štúra, GÚDŠ, Bratislava*.
- BEZÁK, V. & MIKO, O., 1992: Kryštalinikum na juhozápadnom okraji Slovenského rudohoria a jeho pokračovanie v podloží neovulkanitov. *Geol. Práce, Spr.*, 96, 19 – 24.
- KORIKOVSKY, S. P. & MIKO, O., 1992: Nízokotéplné metasedimenty kraklovskej formácie veporického kryštalinika (Západné Karpaty). *Miner. Slov.*, 24, 5 – 6, 381 – 391.
- GAŠPARIK, J., HALOUZKA, R., BUJNOVSKÝ, A., FOJTÍK, I., GOREK, J., HAŠKO, J., LEXA, J., MIKO, O., POLÁK, M. & RAKÚS, M., 1993: Geologická mapa Turčianskej kotliny. *GÚDŠ, Bratislava*.
- MIKO, O. & IVANIČKA, J., 1993: Formácia Jánovho grúňa severovýchodne od Mýta pod Ďumbierom. *Miner. Slov.*, 25, 4, 274 – 276.
- MIKO, O. & KORIKOVSKY, S. P., 1993: Nízokotéplňová premena metasedimentov veporického kryštalinika juhozápadne od Brezna. *Geol. Práce, Spr.*, 97, 39 – 46.
- MIKO, O. & NELIŠEROVÁ, E., 1993: Podoby Dionýza Štúra. *Pamiat. a Múz.*, 6, 38 – 39.
- MIKO, O., 1993: Metasediments of the volcano-sedimentary formation of the Jánov Grúň hill Veporicum. Stop 7. In: *Pitoňák, P. & Spišiak, J. (eds.): PAEWCR Conference, Stará Lesná, Excursion guide*, p. 50.
- PUTIŠ, M., MIKO, O., PITOŇÁK, P., SPIŠIAK, J. & UHER, P., 1993: South Tatric-Veporic basement geology: Variscan nappes; Alpine thick – skinned and extensional tectonic (Low Tatra Mts.), Slovakia Ore Mts. – NW (Western Carpathians). In: *Pitoňák, P. & Spišiak, J. (eds.): PAEWCR Conference, Stará Lesná, Excursion guide*, 31 – 43.
- MIKO, O. & SAMUEL, O., 1993: Bibliografia Dionýza Štúra – práce z územia Slovenska. *Geol. Práce, Spr.*, 98, 125 – 131.
- RAKÚS, M., ELEČKO, M., GAŠPARIK, J., GOREK, J., HALOUZKA, R., HAVRILA, M., HORNIŠ, J., KOHÚT, M., KYSELA, J., MIKO, O., PRISTAŠ, J., PULEC, M., VOZÁR, J., VOZÁROVÁ, A. & WUNDER, D., 1993: Geologická mapa Lúčanskej Malej Fatry. *GÚDŠ, Bratislava*.
- GUBAČ, J., GBELSKÝ, J., HATÁR, J., LUKÁČIK, E., MIKO, O., HRAŠKO, L., RAPANT, S. & BODIŠ, D., 1994: Geochemický atlas tatrídnej časti Nízkych Tatier 1 : 50 000. *Vyd. D. Štúra, GÚDŠ, Bratislava*.
- MIKO, O. & KORIKOVSKY, S. P., 1994: Hercynian metamorphites in the some units of the North Veporicum crystalline. In: *Bezák, V. & Lukáčik, E. (eds.): Hercynian development of the Western Carpathians and some other segments of European Hercynides. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*, s. 13.
- MIKO, O. & SAMUEL, O., 1994: Život a dielo Dionýza Štúra (1827 – 1893). In: *Zbor referátov zo seminára venovaného pamiatke 100. výročia úmrtia Dionýza Štúra. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava*.
- MIKO, O. & KORIKOVSKY, S. P., 1994: Metamorphism of the Janov Grun Lower Paleozoic volcano-sedimentary formation (Veporic Unit, Western Carpathians). *Geol. Carpath.*, 45, 1, 57 – 65.
- NELIŠEROVÁ, E. & MIKO, O., 1994: Prírodovedné múzeum SNM ponúka koloniu spoluprácu. *Miner. Slov.*, 26, 2, 12.
- KORIKOVSKY, S. P., MIKO, O. & GREČULA, P., 1994: Influence of P-T parameters and rock chemistry on mineral equilibria of the biotite subfacies of the low-temperature metamorphic complexes of Western Carpathians. *Petrology*, 2, 6, 538 – 544.
- PIVEC, E., LANG, M., UHER, P. & MIKO, O., 1994: Výrastlice draselného života z granitu Žiaru – variácie ich štruktúrneho stavu a chemického zloženia. *Miner. Slov.*, 26, 3, 165 – 170.
- UHER, P. & MIKO, O., 1994: Biotiticko-amfibolický (mela)tonalit – kremitý diorit v granitoidnom masíve Žiaru. *Miner. Slov.*, 26, 5, 362 – 366.
- GAŠPARIK, J., HALOUZKA, R., MIKO, O., GOREK, J., RAKÚS, M., BUJNOVSKÝ, A., LEXA, J., PANÁČEK, A., SAMUEL, O., GAŠPARIKOVÁ, V., PLANDEROVÁ, E., SNOPOKOVÁ, P., FENDEK, M., HANAČEK, J., MODLITBA, I., KLUKANOVÁ, A., ŽÁKOVÁ, E., HORNIŠ, J. & ONDREJIČKOVÁ, A., 1995: Vysvetlivky ku geologickej mape Turčianskej kotliny 1 : 50 000. *Vyd. D. Štúra, GÚDŠ, Bratislava*, 196 s.
- MIKO, O., 1995: Neznáme podobizne priekopníkov geológie na Slovensku z druhej polovice 19. storočia. *Zbor. Slov. ban. Múz., Banská Štiavnica*, 17, 17 – 24.
- KOTOV, A. B., MIKO, O., PUTIŠ, M., KORIKOVSKY, S. P., SALNIKOVA, E. B., KOVACH, V. P., YAKOVLEVA, S. Z., BEREZNAJA, N. G., KRÁL, J. & KRIST, E., 1996: U/Pb dating of zircons of postorogenic acid metavolcanics and metasubvolcanics: A record of Permian-Triassic taphrogeny of the West-Carpathian basement. *Geol. Carpath.*, 47, 2, 73 – 79.
- MIKO, O., 1996: Petrografická charakteristika horninového materiálu z archeologického výskumu pri Budmericiach a Trnave. *Zbor. Slov. nár. Múz., XC, Archeológia*, 6, 39 – 41.
- MIKO, O., 1996: Petrografická charakteristika kamennej industrie z lokality medzi Bohdanovcami a Trnavou. *Zbor. Slov. nár. Múz., XC, Archeológia*, 6, 122.
- MOLÁK, B., BEGAN, A., BUJNOVSKÝ, A., ĐURKOVIČ, T., ELEČKO, M., GARGULÁK, M., GREČULA, P., HÓK, J., KHUN, M., KNĚSL, J., MIKO, O., POLÁK, M., PULEC, M., RADVANEČ, M., ROJKOVIČ, I., ŠIRAŇOVÁ, Z., SLAVKAY, M., SNOPOK, L., SNOPOKOVÁ, P., ŠIRAŇOVÁ, V., TURAN, J., TURANOVÁ, L. & VOZÁROVÁ, A., 1996: Raw material potential of carbonaceous formations of Slovakia. *Geol. Práce, Spr.*, 101, 72 – 73.
- NELIŠEROVÁ, E. & MIKO, O., 1996: Outline of the geological structure of Western and Central Slovakia. M+M 3rd Internat. Conference of Mineralogy and Museums, BUDAPEST Hungary (Excursion Guide, Field trip E2, West and Central Slovakia), 7 – 8.
- NELIŠEROVÁ, E. & MIKO, O., 1996: Mineralogical exhibition in Slovak National Museum, Bratislava. *Acta mineral. petrogr. (Szeged)*, XXXVII, Supplementum, p. 82.
- BIELY, A., BUJNOVSKÝ, A., VOZÁROVÁ, A., KLINEC, A., MIKO, O., HALOUZKA, R., VOZÁR, J., BEŇUŠKA, P., BEZÁK, V., HANZEL, V., KUBEŠ, P., LIŠČÁK, P., LUKÁČIK, E., MAGLAY, J., MOLÁK, B., PULEC, M., PUTIŠ, M. & SLAVKAY, M., 1997: Vysvetlivky ku geologickej mape Nízkych Tatier 1 : 50 000. *Vyd. D. Štúra, GÚDŠ, Bratislava*, 232 s.
- KOHÚT, M. & MIKO, O., 1997: Granitoidné horniny Žiaru – geochemické a petrotektonické implikácie. *Miner. Slov.*, 29, 3, *Geovest.*, 11.
- FARKAŠ, Z. & MIKO, O., 1998: Opáljaspisová sekera z Herlian. *AVANS 1996*, 59.
- KOHÚT, M. & MIKO, O., 1998: Granitoidy Žiaru. (Petrológia, mineralógia a geochemia magmatických a metamorfnych procesov). *Miner. Slov.*, 30, 2, *Geovest.*, 4.

- UHER, P., ČERNÝ, P., CHAPMAN, R., HATÁR, J. & MIKO, O., 1998: Evolution of Nb, Ta-oxide minerals in the Prašivá granitic pegmatites, Slovakia. I. primary Fe, Ti-rich assemblage. *Canad. Mineralogist*, 36, 2, 525 – 534.
- UHER, P., ČERNÝ, P., CHAPMAN, R., HATÁR, J. & MIKO, O., 1998: Evolution of Nb, Ta-oxide minerals in the Prašivá granitic pegmatites, Slovakia. II. External hydrothermal Pb, Sb overprint. *Canad. Mineralogist*, 36, 2, 535 – 545.
- MIKO, O., 1999: Research of the k. k. Geologische Reichsanstalt (Vienna, Austria) in Slovakia during the period 1850 – 1869. *Abh. Geol. Bundesanstalt (Wien)*, 56, 1, 57 – 60.
- MIKO, O. & SKLADANÝ, M., 1999: Nález medeného centového závažia v Nízkych Tatrách. *Pamiat. a Múz.*, 1, 49 – 51.
- HOVORKA, D. & MIKO, O., 2000: Píšeme (a hovoríme) správne? *Scr. Fac. Univ. Masaryk, Geol., Brno*, 27, 15 – 20.
- MIKO, O., 2000: Príspevok k histórii geológie: Bádania c. k. Ríšskeho geologického ústavu vo Viedni na území dnešného Slovenska v rokoch 1850 – 1869. *Zbor. Slov. nár. Múz., prír. Vedy*, 46, 15 – 22.
- MIKO, O., 2001: Geologické mapovanie c. k. Ríšskeho geologického ústavu vo Viedni na území dnešného Slovenska (1850 – 1869). In: Kováčová, M. & Hájek, M. (eds.): *Historické mapy*. Vyd. Kartografická spoločnosť SR, Bratislava, 83 – 87.
- MIKO, O. & DUBÍKOVÁ, K., 2003: Zdravica jubilatovi prof. RNDr. Dušanovi Hovorkovi, DrSc.. *Miner. Slov.*, 35, 2, *Geovest.*, 8 – 15.
- MÉRES, Š. & MIKO, O., 2004: Geochémia rúl kryštalinika Žiaru. *Miner. Slov.*, 36, 2, *Geovest.*, 12.
- MIKO, O. & PETRÍK, I., 2004: Nový nález paleoryolitov typu S v Nízkych Tatrách. *Miner. Slov.*, 36, 2, *Geovest.*, 7 – 8.
- MIKO, O. in OKÁLI, J., PODUŠELOVÁ, G. & VOZÁROVÁ, M., 2004: Múzejníctvo a zberateľstvo na Slovensku. Biografický slovník, zv. I. Vyd. SNM a Zväz múzeí na Slovensku, Bratislava, 104 s.

Preložené knihy:

- NELIŠEROVÁ, E. & MIKO, O., 1995: Minerály. (Preklad z nemeckého originálu: Medenbach, O. & Sussieck-Fornefeld, C.: Mineralien). Vyd. Ikar, Bratislava, 285 s.
- MIKO, O. & NELIŠEROVÁ, E., 1995, 2002: Drahé a ozdobné kamene. (Preklad z nemeckého originálu: Hochleitner, R.: Edelsteine und Schmucksteine). Vyd. Slovart, Bratislava, 160 s.
- NELIŠEROVÁ, E. & MIKO, O., 1996, 2000: Drahé kamene. (Preklad z anglického originálu: Hall, C.: Gemstones). Vyd. Osveta, Martin, 160 s.
- MIKO, O. & NELIŠEROVÁ, E., 1996: Minerály a kryštály. (Preklad z nemeckého originálu: Hochleitner, R.: Mineralien und Kristalle). Vyd. Slovart, Bratislava, 255 s.
- MIKO, O. & NELIŠEROVÁ, E., 2001: Minerály a drahé kamene. (Preklad z nemeckého originálu, autor neuvedený: Mineralien und Edelsteine). Vyd. Ikar, Bratislava, 224 s.
- NELIŠEROVÁ, E. & MIKO, O., 2005: Drahé kamene. (Preklad z anglického originálu: Hall, C.: Gemstones). Vyd. Ikar, Bratislava, 160 s.

mineralia slovaca**Významné životné jubileá členov Slovenskej geologickej spoločnosti v roku 2013****Significant jubilees of the members of the Slovak Geological Society in 2013****Päťdesiatroční jubilanti**

Ing. LUBOMÍR GAZDAČKO
RNDr. PAVOL SIMAN, PhD.
Prof. RNDr. PAVEL UHER, CSc.

Šesťdesiatroční jubilanti

Prof. RNDr. PETER ANDRÁŠ, CSc.
RNDr. BORIS ANTAL, CSc.
RNDr. MILAN GARGULÁK, CSc.
doc. RNDr. PETER IVAN, CSc.
Prof. RNDr. DUŠAN PLAŠIENKA, DrSc.
Prof. RNDr. MARIÁN PUTIŠ, DrSc.
doc. RNDr. JÁN SPIŠIAK, DrSc.
RNDr. DUŠAN WUNDER, CSc.
doc. RNDr. ZLATICA ŽENIŠOVÁ, PhD.

Šesťdesiatpäťroční jubilanti

RNDr. MILAN HAVRILA
RNDr. JÁN KRÁL, CSc.

Sedemdesiatpäťroční jubilanti

doc. RNDr. MIROSLAV HRAŠNA, CSc.
RNDr. JOZEF HRICKO, CSc.
doc. RNDr. JOZEF JABLONSKÝ, CSc.
Prof. RNDr. IGOR MUCHA, DrSc.
RNDr. LUBOR SLOVÁK

Osemdesiatroční jubilanti

Prof. RNDr. JÁN HARČÁR
Prof. RNDr. DUŠAN HOVORKA, CSc.
RNDr. PAVEL OSTROLUCKÝ
RNDr. MIROSLAV SLAVKAY, CSc.
doc. RNDr. JOZEF VESELSKÝ, CSc.
RNDr. JULIÁN ZELMAN, CSc.

Osemdesiatpäťročný jubilant

Prof. Ing. JÁN BABČAN, DrSc.

V mene celej geologickej verejnosti všetkým jubilantom srdečne blahozeláme a do ďalších rokov želáme veľa tvorivých síl a dobré zdravie.

RNDr. Ladislav Šimon, PhD.
predseda SGS

K šesťdesiatke profesora Mariána Putiša

Greetings to 60th birthday of Professor Marián Putiš

„Nesľubuj, že urobíš, nechváľ sa, že si urobil, ale nechaj svoju prácu, aby hovorila za teba.“ – povedal Jan Amos Komenský. V duchu výroku veľkého učiteľa národov oslavuje univerzitný profesor Marián Putiš svoje životné jubileum a neuveriteľne plodné odborné roky spojené s jeho alma mater – Prírodovedeckou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave.

Michal Maheľ. Ďalšie profesionálne roky a vedecký rast profesora M. Putiša sú od roku 1984 spojené s Prírodovedeckou fakultou UK. V roku 1995 sa stal docentom v odbore mineralógia a petrografia. Habilitoval sa prácou o deformačno-rekryštalizačnom procese v horninách strižných zón fundamentu (tatrikum a veporikum Západných Karpát, sieggrabenská jednotka Východných Álp). V roku 1999 pôsobil ako hosťujúci profesor Dánskej technickej univerzity

Prof. RNDr. Marián Putiš, DrSc., sa narodil 12. mája 1953 v Lieskovi pri Zvolene. Geológiu študoval na PriF UK v rokoch 1971 – 1976. V diplomovej práci sa venoval geológii kryštalinika a tektonike Strážovských vrchov. V rokoch 1976 až 1984 pôsobil v tektonickom oddelení v Geologickom ústave Slovenskej akadémie vied v Bratislave. V roku 1977 sa stal doktorom prírodných vied (RNDr.). V roku 1981 obhájil v GÚ SAV dizertačnú prácu o geológii, petrografii a tektonike Považského Inovca a masívu Kráľovej hole a získal titul kandidáta vied (CSc.). Začiatky jeho vedeckej kariéry, hlavne problematiky tektoniky, výrazne formoval akademik

v Kodani – Lyngby. V roku 2002 sa stal doktorom geologických vied (DrSc.) obhajobou práce *Alpínska tektonotermálna reaktivácia fundamentu interníd orogénu Východných Álp a Západných Karpát, geodynamická interpretácia*. V roku 2004 bol prezidentom Slovenskej republiky vymenovaný za profesora v odbore petrológia. Od roku 2008 je vedúcim Katedry mineralógie a petrológie na PriF UK.

Počas takmer 30-ročného pedagogického pôsobenia na PriF UK prednášal viaceré petrologické predmety k metamorfovaným horninám, petrotektoniku, mikroskopickú petrológiu, ale aj dynamickú geológiu a geodynamický vývoj

Nízke Tatry – Vajskovská dolina – terénna exkurzia v rámci konferencie v Osrblí 2. – 3. júna 2001. Zľava: S. W. Faryad, Z. Németh, M. Dyda, M. Kohút, M. Putiš, L. Hraško, R. Farkašovský, ?, P. Siman, V. Bezák, S. Jacko, I. Broska (otočený chrbtom). Foto J. Madarás.

Veporské vrchy – Veľký Zelený potok – budina leukogranitu v migmatitizovanej rule (november 1991).

ného programu a odboru geochemia. Doteraz viedol 39 diplomantov a 5 úspešne skončených prác doktorandov. Aj v súčasnosti školí 5 doktorandov, z ktorých 3 sú pred obhajobou dizertačnej práce.

Svoje a tímové vedecké výsledky prezentoval aj formou pozvaných prednášok, seminárov a špeciálnych (petrotektonických) kurzov na viacerých univerzitách: K. F. Univerzita v Grazi (1990, 1996, 1997, 2000, 2002 – 2004, 2006, 2008), E. K. Univerzita v Tübingene (1992, 2000, 2002, 2003, 2005), Univerzita Karlova v Prahe (1993, 2008), Viedenská univerzita (1998, 2009), Dánska technická univerzita v Kodani – Lyngby (1999), Univerzita Aarhus (1999, 2005, 2007, 2008), Univerzita Salzburg (2002, 2004), Univerzita Potsdam (2004), Univerzita Innsbruck (2005), Univerzita Kyoto (2010), Univerzita Okayama (2010), Čínska akadémia vied v Pekingu (Institut of Geology and Geophysics: 2012).

Vedecká práca jubilanta je veľmi bohatá. V rokoch 1991 až 2013 bol zodpovedným riešiteľom a koordinátorom 18 projektov, ako TEMPUS, Project of the Austrian Geological Survey (2), Akcia Rakúsko – Slovensko (2), East-West Project, N. S. F. USA Project, Project of the German Academy of Sciences (DAAD), projekty VEGA (5), APVT, resp. APVV (4), APVV-LPP (1). Okrem publikovania 3 vysokoškolských učebníc (2 samostatne ako prvé vydania; do jednej prispel ako spoluautor) publikoval 1 monografiu, 5 kapitol do ďalšej monografie, 29 karentovaných a iných 59 publikácií

paleozoických komplexov v Západných Karpát. K tomu viedol terénne kurzy študentov. Od roku 2008 je garantom magisterského programu mineralógia a petrológia, ako aj doktorandského programu a odboru petrológia. Dovtedy 5 rokov garotoval 2. a 3. stupeň študij-

Veporské vrchy – petrologický výskum v doline Veľkého Zeleného potoka.

v odborných geologických časopisoch. Má viac ako 1 000 citácií, z toho takmer 400 typu SCI.

Hlavným predmetom vedeckej aktivity profesora Mariána Putiša je petrologický výskum s prepojením na viaceré geovedné disciplíny, ako je mineralógia, geochemia, štruktúrna geológia, tektonika, geochronológia, okrajovo aj geofyzika, hydrogeológia a ložisková geológia. Výsledky vedeckej činnosti ho jednoznačne kvalifikujú na výraznú vedeckú osobnosť v geológii a petrológii západokarpatského kryštalinika. Zaviedol moderné metódy petrotektonického štúdia s aplikáciou na strižné zóny Západných Karpát a viacerých oblastí Východných Álp. Dlhoročný vedecký výskum vo Východných Alpách nadväzuje na jeho mapovacie práce vo vysokohorskom teréne penninika a austroalpinika a taktiež predstavuje významný príspevok k stavbe hlavne východnej časti horstva Hohe Tauern a masívu Kreuzneck v Korutánsku,

ako aj oblasti Siegraben v Burgenlande. Jeho výskumy presiahli rámec Slovenska a Západných Karpát a sú významným príspevkom do európskej a svetovej vedy, najmä z pohľadu jeho modelových publikácií o alpidnom kolíznom orogéne, minerálnej mechanike (reológii) v horninách mobilných strižných zón orogénu, ako aj petrologických a paleotektonických rekonštrukcií vývoja fundamentu v nadväznosti na aplikáciu prakticky všetkých moderných geochronologických metód (SIMS-SHRIMP, LA-ICP-MS, Ar-Ar, K-Ar, FT a U-Th/He). Tieto výsledky sa stali súčasťou nových paleotektonických a geodynamických rekonštrukcií, a to od severného okraja Gondwany a protero-

M. Putiš v kameňolome v Nižnom Klážove (jv. časť gemerika) počas odberu vzoriek pre výskum paleomagnetizmu (20. 10. 2011).

zoika až do terciéru. V ostatných rokoch sa venuje interakčným vzťahom kôrovej a plášťovej litosféry. Čerpal a čerpá zo svojich bohatých medzinárodných skúseností získaných odbornou prácou v zahraničí, na zahraničných pobytach, ako aj prostredníctvom viacerých medzinárodných

projektov (8). Medzinárodnú spoluprácu podporuje svojou dlhodobou činnosťou aj ako koordinátor Projektu CEEPUS I až III (od roku 1995), v rámci ktorého sprostredkoval veľký počet (okolo 150) našich mobilít, ako aj mobilít zahraničných študentov a učiteľov prichádzajúcich zo stredoeurópskych univerzít.

Ako expert na terénne geologické a mapovacie práce sa podieľal na zostavení 6 geologických máp a textových vysvetliviek pre Štátny geologický ústav Dionýza Štúra z viacerých regiónov Západných Karpát (naposledy – v roku 2011 Regionálna geologická mapa Malých Karpát v mierke 1 : 50 000), ale aj pre Štátny Rakúsky geologický ústav (1991 až 1998) na území Východných Álp (3 mapy). Zúčastnil sa vyhľadávacích prác na zdroje pitnej a úžitkovej vody (pre IGHP a Hydropol), netradičné nerastné suroviny (pre Izomat, Západoslovenské kameňolomy a štrkopiesky a ŠGÚDŠ). Podieľal sa na hodnotení stability hornín v tektonických zónach Lúčanskej Malej Fatry, ale aj na urbanistickom posúdení geoprostredia (pre ŠGÚDŠ) v oblasti mapy Veľkej Bratislavy a styčnej oblasti veporika a gemerika. Ako expert na tektonickú stavbu fundamentu Západných Karpát, v spolupráci s Geocomplexom a VVNP, sa zúčastnil hodnotenia potenciálu tektonicky prekrytých zásob uhľovodíkov Slovenska.

Dlhoročné vedecké skúsenosti profesora Mariána Putiša sa zúročujú aj prostredníctvom členstiev vo vedeckých výboroch, odborných radách a komisiách: je členom stálej komisie SKVH pre obhajoby doktorských dizertačných prác v odbore geológia v skupine vedných odborov Prírodné vedy – vedy o Zemi a environmentálne vedy (od roku 2002), členom redakčných rád 3 odborných časopisov – Central European Journal of Geosciences, Mineralia Slovaca, Acta Geologica Slovaca (AGEOS). Bol členom Národného geologického komitétu SR pri IUGS (2009 – 2011) a od roku 1995 pôsobí v Karpatsko-balkánskej geologickej asociácii (CBGA) v komisii pre tektoniku.

Marián Putiš je ženatý (manželka Eva), má dvoch synov (Mariána a Radoslava).

Prof. RNDr. Marián Putiš, DrSc., je výraznou vedeckou a pedagogickou osobnosťou v geológii, v odbore petrológia, ale aj tektonika. Prispel k výchove novej generácie geológov kryštalínika, petrológov a petrotektonikov, z ktorých veľká väčšina zostala pracovať vo svojom odbore doma, ale aj v zahraničí. Bol zodpovedným riešiteľom mnohých domácich a medzinárodných projektov, odrazom čoho je jeho bohatá publikačná aktivita s vysokým citačným ohlasom. Je výborným pedagógom so stálym záujmom o nové progresívne smery vo svetovej geológii, petrológii a tektonike. Svoje odborné skúsenosti terénneho a mapovacieho geológa, štruktúrneho geológa a petrológa vedel využiť aj pri riešení praktických úloh geológie doma aj v zahraničí.

Milý náš priateľ a jubilant, do ďalších rokov Ti želáme hlavne pevné zdravie a ešte veľa tvorivých vedeckých nápadov.

Za kolektív spolupracovníkov a priateľov – Tvoji prví skončení doktorandi zo Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra – Ján Madarás a Zoltán Németh

Výber z najvýznamnejších publikácií prof. RNDr. Mariána Putiša, DrSc.

Monografie a kapitoly v monografiách

- KRIST, E., KORIKOVSKY, S. P., PUTIŠ, M., JANÁK, M. & FARYAD, S. W., 1992: Geology and Petrology of Metamorphic Rocks of the Western Carpathian Crystalline Complexes. *Comenius University Press, Bratislava, 324 p.*
- PLAŠIENKA, D., GREČULA, P., PUTIŠ, M., KOVÁČ, M. & HOVORKA, D., 1997: Evolution and structure of the Western Carpathians: An overview. In: *Grečula, P., Hovorka, D. & Putiš, M., eds.: Geological Evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Geocomplex, Bratislava, 1 – 24i.*
- PUTIŠ, M., UNZOG, W., WALLBRECHER, E. & FRITZ, H., 1997: Mylonitization and chemical mass-transfer of the Vepor pluton granitoid rocks near the Cretaceous Pohorela thrust (Veporic zone, Western Carpathians). In: *Grečula, P., Hovorka, D. & Putiš, M., eds.: Geological Evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Geocomplex, Bratislava, 197 – 214.*
- PUTIŠ, M., FILOVÁ, I., KORIKOVSKY, S. P., KOTOV, A. B. & MADARÁS, J., 1997: Layered metagneous complex of the Veporic basement with features of the Variscan and Alpine thrust tectonics (the Western Carpathians). In: *Grečula, P., Hovorka, D. & Putiš, M., eds.: Geological Evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Geocomplex, 175 – 196.*
- KORIKOVSKY, S. P., PUTIŠ, M., PLAŠIENKA, D., JACKO, S. & ĎUROVIČ, V., 1997: Cretaceous very low-grade metamorphism of the Infratatic and Supratatic Zones: An indicator of thin-skinned tectonics in the central Western Carpathians. In: *Grečula, P., Hovorka, D. & Putiš, M., eds.: Geological Evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Geocomplex, 86 – 106.*
- KORIKOVSKY, S. P., PUTIŠ, M. & PLAŠIENKA, D., 1997: Cretaceous low-grade metamorphism of the Veporic and North-Gemeric Zones: A result of collisional tectonics in the central Western Carpathians. In: *Grečula, P., Hovorka, D. & Putiš, M., eds.: Geological Evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Geocomplex, 107 – 130.*

Vysokoškolské učebné texty

- PUTIŠ, M., 1993: Petrotektonika. 1. vyd. *Vyd. Univerzity Komenského, Bratislava, 128 s.*
- PUTIŠ, M., 2004: Petrografia metamorfovaných hornín. 1. vyd. *Vyd. Univerzity Komenského, Bratislava, 131 s.*

Publikácie v karentovaných časopisoch

- LI, X. H., PUTIŠ, M., WU, F. Y., YANG, J. H., KOPPA, M. & DYDA, M., 2013: U–Pb age of perovskite from serpentinized harzburgite (Dobšiná, Slovakia) determined by SIMS and LA–ICP–MS. (submitted to *Chemical Geology*).
- PUTIŠ, M., KOPPA, M., SNÁRSKA, B., KOLLER, F. & UHER, P., 2012: The blueschist-associated perovskite-andradite-bearing serpentinized harzburgite from Dobšiná (the Meliata Unit), Slovakia. *Journal of Geosciences, 57, 4, 221 – 240.*
- ONDREJKA, M., UHER, P., PUTIŠ, M., BROSKA, I., BAČÍK, P., KONEČNÝ, P. & SCHMIEDT, I., 2012: Two-stage breakdown of monazite by post-magmatic and metamorphic fluids: An example from the Veporic orthogneiss, Western Carpathians, Slovakia. *Lithos, 142 – 143, 245 – 255.*
- SULÁK, M., KAINDL, R., PUTIŠ, M., SITEK, J., KRENN, K. & TÓTH, I., 2009: Chemical and spectroscopic characteristics of potassium white micas related to polystage evolution of the Central Western Carpathians orogenic wedge. *Lithos, 113, 3 – 4, 709 – 730.*
- PUTIŠ, M., IVAN, P., KOHÚT, M., SPIŠIAK, J., SIMAN, P., RADVANEČ, M.,

- UHER, P., SERGEEV, S., LARIONOV, A., MÉRES, Š., DEMKO, R. & ONDREJKA, M., 2009: Metaigneous rocks of the West-Carpathian basement, Slovakia: Indicators of Early Paleozoic extension and shortening events. *Bull. Soc. géol. France*, 180, 6, 461 – 471.
- PUTIŠ, M., FRANK, W., PLAŠIENKA, D., SIMAN, P., SULÁK, M. & BIROŇ, A., 2009: Progradation of the Alpidic Central Western Carpathians orogenic wedge related to two subductions: constrained by $^{40}\text{Ar}/^{39}\text{Ar}$ ages of white micas. *Geodinamica Acta*, 22, 1 – 3, 31 – 56.
- KOHÚT, M., UHER, P., PUTIŠ, M., ONDREJKA, M., SERGEEV, S., LARIONOV, A. & PADERIN, I., 2009: SHRIMP U-Th-Pb zircon dating of the granitoid massifs in the Malé Karpaty Mountains (Western Carpathians): Evidence of Meso-Hercynian successive S- to I-type granitic magmatism. *Geol. Carpath.*, 60, 5, 345 – 350.
- PUTIŠ, M., SERGEEV, S., ONDREJKA, M., LARIONOV, A., SIMAN, P., SPIŠIAK, J., UHER, P. & PADERIN, I., 2008: Cambrian-Ordovician metaigneous rocks associated with Cadomian fragments in the West-Carpathian basement dated by SHRIMP on zircons: A record from the Gondwana active margin setting. *Geol. Carpath.*, 59, 3 – 18.
- WÖFLER, A., DEKANT, Ch., DANIŠÍK, M., KURZ, W., DUNKL, I., PUTIŠ, M. & FRISCH, W., 2008: Late stage differential exhumation of crustal blocks in the central Eastern Alps: Evidence from fission track and (U-Th)/He thermochronology. *Terra Nova*, 20, 5, 378 – 384.
- PUTIŠ, M., GAWLICK, H. J., FRISCH, W. & SULÁK, M., 2008: Cretaceous transformation from passive to active continental margin in the Western Carpathians as indicated by the sedimentary record in the Infratatic unit. *Int. J. Earth Sci.*, 97, 4, 799 – 819.
- PUTIŠ, M., KOTOV, A. B., PETRÍK, I., KORIKOVSKY, S. P., MADARÁS, J., SALNIKOVA, E. B., YAKOVLEVA, S. Z., BEREZHNYAYA, N. G., PLOTKINA, J. V., KOVACH, V. P., LUPTÁK, B. & MAJDÁN, M., 2003: Early- vs. Late orogenic granitoids relationships in the Variscan basement of the Western Carpathians. *Geol. Carpath.*, 54, 3, 163 – 174.
- PUTIŠ, M., 2002: Tectonothermal evolution of the Austro – Alpine – Centro – Carpathian microplate: microstructural-P-T-t trends: A correlation. *Geol. Carpath.*, 53, Spec. Issue, 151 – 155.
- PUTIŠ, M., KORIKOVSKY, S. P., WALLBRECHER, E., UNZOG, W., OLESEN, N. O. & FRITZ, H., 2002: Evolution of an eclogitized continental fragment in the Eastern Alps (Sieggraben, Austria). *J. Structural Geology*, 24, 2, 339 – 357.
- HROUDA, F., PUTIŠ, M. & MADARÁS, J., 2002: The Alpine overprints of the magnetic fabrics in the basement and cover rocks of the Veporic Unit (Western Carpathians, Slovakia). *Tectonophysics*, 359, 3 – 4, 271 – 288.
- KORIKOVSKY, S. P. & PUTIŠ, M., 2002: Olivine-orthopyroxene-amphibole-talc-chlorite metaserpentinites in the medium-temperature metamorphic complex of Northern Veporic, Western Carpathians: Phase equilibria, metamorphic parameters, comparison with gneiss and amphibolite associations. *Petrology*, 10, 1, 3 – 29.
- KORIKOVSKY, S. P., PUTIŠ, M. & TURANOVÁ, L., 2002: Phase relations and metamorphic P-T conditions of intercalating silicate-bearing magnesites and calc-silicate rocks (marbles), amphibolites, and schists from the Mútnik deposit, Southern Veporic (W. Carpathians). *Geol. Carpath.*, 53, Spec. Issue, 166 – 168.
- UHER, P., ONDREJKA, M., SPIŠIAK, J., BROSKA, I. & PUTIŠ, M., 2002: Lower Triassic potassium-rich rhyolites of the Silicic Unit, Western Carpathians, Slovakia: Geochemistry, mineralogy and genetic aspects. *Geol. Carpath.*, 53, 1, 27 – 36.
- IVAN, P., MÉRES, S., PUTIŠ, M. & KOHÚT, M., 2001: Geochemistry of metabasalts and metasediments from the Malé Karpaty Mts. crystalline complex (Western Carpathians): evidence for Early Paleozoic riftogeneous basin and oceanic crust. *Geol. Carpath.*, 52, 2, 67 – 78.
- PUTIŠ, M., KOTOV, A., KORIKOVSKY, S. P., SALNIKOVA, E., YAKOVLEVA, S. Z., BEREZHNYAYA, N. G., KOVACH, V. P. & PLOTKINA, J. V., 2001: U-Pb zircon ages of dioritic and trondhjemitic rocks from a layered amphibolitic complex crosscut by granite vein (Veporic basement, Western Carpathians). *Geol. Carpath.*, 52, 1, 49 – 60.
- PUTIŠ, M., KOTOV, A., UHER, P., SALNIKOVA, J. & KORIKOVSKY, S. P., 2000: Triassic age of the Hrončok pre-orogenic A-type granite related to continental rifting: A new result of U-Pb isotope dating (Western Carpathians). *Geol. Carpath.*, 51, 1, 59 – 66.
- PUTIŠ, M., NÉMETH, Z., UNZOG, W. & WALLBRECHER, E., 1999: The quartz and calcite X-ray texture goniometer patterns from the Western Carpathians Cretaceous ductile shear zones used as kinematic indicators. *Geol. Carpath.*, 50, Spec. Issue, 165 – 169.
- KORIKOVSKY, S. P. & PUTIŠ, M., 1999: Evolution of authigenic and detrital K-micas at the boundary between anchimetamorphism and low-temperature metamorphism during the Cretaceous tectono-metamorphic cycle in the Western Carpathians. *Petrology*, 7, 4, 364 – 382.
- KORIKOVSKY, S. P., PUTIŠ, M., KOTOV, A. B., SALNIKOVA, E. B. & KOVACH, V. P., 1998: High-pressure metamorphism of phengite gneisses in the Lower Austro-Alpine nappe unit, Eastern Alps: Mineral equilibria, P-T parameters, and age. *Petrology*, 6, 6, 603 – 619.
- DALLMEYER, R. D., NEUBAUER, F., HANDLER, R., FRITZ, H., MÜLLER, W., PANA, D. & PUTIŠ, M., 1996: Tectonothermal evolution of the internal Alps and Carpathians: Evidence from $^{40}\text{Ar}/^{39}\text{Ar}$ mineral and whole-rock data. *Eclogae geol. Helv.*, 89, 1, 203 – 227.
- KOTOV, A. B., MIKO, O., PUTIŠ, M., KORIKOVSKY, S. P., SALNIKOVA, E. B., KOVACH, V. P. & YAKOVLEVA, S., 1996: U-Pb dating of zircons of postorogenic acid metavolcanics and metasubvolcanics: A record of Permian-Triassic taphrogeny of the West-Carpathians basement. *Geol. Carpath.*, 47, 2, 73 – 79.

Publikácie v nekarentovaných časopisoch

- NÉMETH, Z., RADVANEK, M., KOBULSKÝ, J., GAZDAČKO, L., PUTIŠ, M. & ZÁKRŠMIDOVÁ, B., 2012: Allochthonous position of the Meliaticum in the North-Gemeric zone (Inner Western Carpathians) as demonstrated by paleopiezometric data. *Miner. Slov.*, 44, 1, 57 – 64.
- PUTIŠ, M., RADVANEK, M., SERGEEV, S., KOLLER, F., MICHÁLEK, M., SNÁRSKA, B., KOPPA, M., ŠARINOVÁ, K. & NÉMETH, Z., 2011: Metamorfovaná sukcesia silicitických bridlic s bazaltom a diastrofickou brekciou v olistolite jurskej akrečnej prizmy meliatika pri Jaklovciach (Slovensko), datovaná na zirkóne (U-Pb SIMS SHRIMP). *Miner. Slov.*, 43, 1, 1 – 18.
- MICHÁLEK, M., PUTIŠ, M. & HAUZENBERGER, Ch. A., 2011: P-T data of Ky-St-Grt gneisses hosting HP amphibolites and eclogites from the Austroalpine Polinik complex, Kreuzeck Massif, Eastern Alps, Austria. *Central European Journal of Geosciences*, 1, 2, 197 – 206.
- KROMEL, J., PUTIŠ, M. & BAČÍK, P., 2011: The Middle Austro-Alpine Siegraben structural complex – new data on geothermobarometry. *Acta geol. slov.*, 3, 1, 1 – 12.
- MICHÁLEK, M. & PUTIŠ, M., 2009: P-T vývoj eklogitického metabazitu a neoproterozoickej ortoruly vo fundamente severného veporika centrálnych Západných Karpát. *Miner. Slov.*, 41, 1, 1 – 22.
- RADVANEK, M., KONEČNÝ, P., ONDREJKA, M., PUTIŠ, M., UHER, P. & NÉMETH, Z., 2009: Granity gemerika, datované na monazite a zirkóne, ako indikátor extenzie kôry nad neskorovariskou subdukčnou zónou a pri ranoalpínskej riftogenéze (Západné Karpaty). *Miner. Slov.*, 41, 4, 381 – 394.
- ONDRÁŠIK, R., PUTIŠ, M., GAJDOŠ, V., SULÁK, M. & DURMEKOVÁ, T., 2009: Blastomylonitovo-katakazitové zóny a ich vplyv na svahové deformácie v Lúčanskej Fatre. *Miner. Slov.*, 41, 4, 395 – 406.
- KROMEL, J. & PUTIŠ, M., 2007: Numerické modelovanie symplektitov. *Miner. Slov.*, 39, 1, 45 – 50.
- KYTKOVÁ, B., TOMEK, Č., BIELIK, M. & PUTIŠ, M., 2007: Interpretation of deep seismic reflection profiles in the northern part of the Malé Karpaty Mountains. *Contr. Geophys. Geodesy*, 37, 1, 43 – 58.
- PUTIŠ, M., 2006: Litostratigrafia a predalpínsky geodynamický vývoj staropaleozoických komplexov Malých Karpát – prehľad poznatkov vs. nové členenia. *Miner. Slov.*, 38, 2, 181 – 186.
- PUTIŠ, M., SULÁK, M., GAWLICK, H. J. & BOJAR, A. V., 2006: Infratatrikum Považského Inovca (Západné Karpaty) – geodynamická evolúcia kontinentálneho svahu v susedstve oceánskeho penninika. *Miner. Slov.*, 38, 1, 7 – 28.
- DALLMEYER, R. D., NÉMETH, Z. & PUTIŠ, M., 2005: Regional tectonothermal events in Gemicum and adjacent units (Western

- Carpathians, Slovakia): Contribution by the $^{40}\text{Ar}/^{39}\text{Ar}$ dating. *Slovak Geol. Mag.*, 11, 2 – 3, 155 – 163.
- DANIŠÍK, M., DUNKL, I., PUTIŠ, M., FRISCH, W. & KRÁL, J., 2004: Tertiary burial and exhumation history of basement highs along the NW margin of the Pannonian Basin: An apatite fission track study. *Mitt. Österr. geol. Gesell.*, 95/96, 1, 60 – 70.
- PUTIŠ, M., HRDLIČKA, M. & UHER, P., 2004: Litológia a granitoidný magmatizmus staršieho paleozoika Malých Karpát. *Miner. Slov.*, 36, 3 – 4, 183 – 194.
- HANES, R. & PUTIŠ, M., 2004: Kataklastity a pseudotachylity zlomových zón v granitoidoch Vysokých Tatier. *Miner. Slov.*, 36, 3 – 4, 169 – 182.
- FILOVÁ, I. & PUTIŠ, M., 2004: Litologicko-petrografické štúdium metamafitov severného veporika. *Miner. Slov.*, 36, 3 – 4, 195 – 204.
- MAJDÁN, M., PUTIŠ, M. & ONDREJKA, M., 2004: Orthogneisses of the Veľká Lúka Massif in the Malá Fatra Mts. *Miner. Slov.*, 36, 3 – 4, 157 – 168.
- PUTIŠ, M., 2002: HP rocks associated with mylonitoclases: A result of polystage overprint of the Austro-Alpine basement (Kreuzeck Massif, Eastern Alps). *Slovak Geol. Mag.*, 8, 65 – 87.
- MADARÁS, J. & PUTIŠ, M., 2001: Tektonika a petrografia čiernobalockého komplexu kryštalinika veporika. *Geol. Práce, Spr.*, 105, 55 – 63.
- PUTIŠ, M., KORIKOVSKY, S. P. & PUSHKAREV, Y. D., 2000: Petrotectonics of an Austroalpine eclogite-bearing complex (Siegraben, Eastern Alps) and U-Pb dating of exhumation. *Jb. Geol. Bundesanst. (Wien)*, 142, 1, 73 – 93.
- MADARÁS, J., PUTIŠ, M. & HÓK, J., 1999: Štruktúrne črty hercýnskej stavby južnej časti Ďumbierskeho kryštalinika (Nízke Tatry, Západné Karpaty). *Miner. Slov.*, 31, 1, 17 – 30.
- CHOVAN, M., PUTIŠ, M., NÉMETH, Z., MAŤO, L., ANDRÁŠ, P. & JELEŇ, S., 1999: Rudné mineralizácie so zlatom v Západných Karpatoch, paleotektonická pozícia. *Miner. Slov.*, 31, 3 – 4, 175 – 178.
- PUTIŠ, M., MADARÁS, J., KORIKOVSKY, S. P., KOTOV, A. B. & FILOVÁ, I., 1996: Ductile deformation and recrystallization of the Variscan magmatic complex in the hanging wall of Cretaceous thrust (Veporic unit, Central Western Carpathians). *Slovak Geol. Mag.*, 2, 3 – 4, 221 – 237.
- PUTIŠ, M., 1994: South Tatric-Veporic basement geology: Variscan nappes; Alpine thick-skinned and extensional tectonics (Low Tatra Mts., Slovak Ore Mts. – NW, the Western Carpathians). *Mitt. Österr. geol. Gesell.*, 86, 83 – 99.
- PUTIŠ, M., NEUBAUER, F., DALLMEYER, R. D., JANÁK, M. & FRITZ, H., 1994: Alpine remobilization of the Western Carpathians Variscan basement: evidence for thick-skinned, thin-skinned, transpression and extension tectonics in Tatro-Veporic Zone. *Romanian Journal of Tectonics and Regional Geology*, 75, 1, 45 – 48.
- MADARÁS, J., PUTIŠ, M. & DUBÍK, B., 1994: Štruktúrna charakteristika stredného úseku pohorelskej tektonickej zóny. *Miner. Slov.*, 26, 3, 177 – 191.
- PUTIŠ, M., 1992: Variscan and Alpidic nappe structures of the Western Carpathian crystalline basement. *Geol. Carpath.*, 43, 6, 369 – 380.
- PUTIŠ, M., 1991: Tectonic styles and Late Variscan-Alpine evolution of the Tatric-Veporic crystalline basement in the Western Carpathians. *Zbl. Geol. Paläont.*, 1, 181 – 204.
- PUTIŠ, M., 1991: Geology and petrotectonics of some shear zones in the West Carpathian crystalline complexes. *Miner. Slov.*, 23, 6, 459 – 473.
- PUTIŠ, M., 1989: Structural-metamorphic evolution of the crystalline basement of the eastern part of the Low Tatra Mts. *Miner. Slov.*, 21, 3, 217 – 224.

minerálna slova

K šesťdesiatinám profesora Dušana Plašienku

Greetings to 60th birthday of Professor Dušan Plašienka

V posledný januárový deň 2013 oslávil svoje šesťdesiate narodeniny prof. RNDr. Dušan Plašienka, DrSc., profesor geológie na Katedre geológie a paleontológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Jubilant sa narodil v Lučenci, kde v roku 1971 zmaturoval na Strednej všeobecnovzdelávacej škole (dnešné gymnázium). Vysokoškolské štúdium geológie ukončil na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave v roku 1976 diplomovou prácou zaoberajúcou sa geologickou stavbou mezozoických jednotiek v severnej časti Považského Inovca. Rigoróznou prácu „Geologické pomery struženickej jednotky na úpäti Kráľovej hole“ obhájil r. 1979 a získal titul RNDr.. Vedeckú výchovu absolvoval v Geologickom ústave Slovenskej akadémie vied v r. 1977 – 1981, kde pod vedením akademika Michala Mahela vypracoval kandidátsku dizertačnú prácu „Tektonické postavenie niektorých metamorfovaných

mezozoických sérií veporika“ a dosiahol vedeckú hodnosť CSc.. V Geologickom ústave SAV pôsobil až do roku 2003, od r. 1998 ako vedúci vedecký pracovník, tiež ako predseda vedeckej rady, vedecký tajomník, člen výboru Snemu SAV, predseda a garant SOK 12-26-9 Tektonika a člen ďalších dvoch SOK. Od r. 1995 na Prírodovedeckej fakulte UK pravidelne prednáša štátnicový predmet „Geológia Západných Karpát“ a je členom komisií pre štátne skúšky pre všetky magisterské geologické programy. V r. 1997 sa habilitoval prácou „Tektonochronológia a paleotektonický model jursko-kriedového vývoja centrálnych Západných Karpát“, ktorú v r. 1999 publikoval aj ako vedeckú monografiu vo vydavateľstve Veda. V roku 2003 získal vedeckú hodnosť DrSc. prácou „Alpidná tektonická progradácia a jej štruktúry záznam v jednotkách Západných Karpát“; v roku 2005 bol

vymenovaný za profesora geológie. V rokoch 2003 – 2011 bol vedúcim Katedry geológie a paleontológie PriF UK, od r. 2004 je garantom magisterského študijného programu všeobecná geológia a tektonika, predsedom odborovej komisie doktorandského študijného odboru 4.1.33 Tektonika a v jeho rámci garantom programu Tektonika. Na Prírodovedeckej fakulte UK v súčasnosti prednáša viaceré ďalšie predmety, ako geotektonika, paleotektonika, tektonická história Zeme, geológia strednej Európy, geodynamický vývoj Západných Karpát počas mezozoika a kenozoika a iné. Viedol diplomové práce, bol a je školiteľom viacerých doktorandov (z tých bývalých napr. R. Prokešová, P. Kováč, R. Milovský, R. Vojtko, V. Mikuš, J. Bučová). Od r. 1991 prednáša tiež vybrané state v kurze „Regionální geologie Západních Karpát“ na Masarykovej univerzite v Brne.

Prof. Plašienka sa zaoberá tektonicky a štruktúrne zameraným výskumom hlavne mezozoických komplexov centrálnych Západných Karpát (veporské pásmo, Považský Inovec, Malé Karpaty) a pieninského bradlového pásma, ako aj regionálnou geológiou, paleotektonickou evolúciou a geodynamikou Karpát. Z týchto oblastí publikoval množstvo vedeckých článkov, z ktorých najvýznamnejšie sú uvedené nižšie. Predovšetkým na základe vlastných výskumov vytvoril základnú schému sukcesie alpidných tektonických a metamorfných udalostí v tatriku, fatriku a veporiku, podrobne opísal paleotektonický vývoj západokarpatského orogénneho klinu a definoval jeho rozdiely voči typovým orogénnym systémom. V databáze publikačnej činnosti má vyše 300 záznamov, z čoho je vyše 100 vedeckých prác publikovaných v domácich i zahraničných časopisoch a monografiách, ich dosah je dokumentovaný viac ako 1 400 ohlasmi. Predniesol

Jubilant počas exkurzie z regionálnej geológie Západných Karpát.

okolo 140 prednášok na domácich a medzinárodných vedeckých podujatiach (Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Maďarsko, Švajčiarsko, Francúzsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo, Rusko, Nórsko, Grécko, Maroko). Pozvané prednášky predniesol na univerzitách v Amsterdame, Bazileji, Budapešti, Tübingene, Prahe, Brne, Viedni a v Leobene.

Počas svojej vedeckej kariéry si prof. Plašienka vybudoval výborné medzinárodné kontakty a renomé. Spolupracoval na projekte IGCP 276 „Paleozoic geodynamic domains and their Alpidic evolution in the Tethys“ (1992 – 1996), ďalej na spoločnom projekte s Univerzitou v Bazileji „Paleoalpine tectonometamorphic evolution of the inner Carpathian zones, Veporic superunit, Slovakia: implications for collisional tectonics within the Alpine-Carpathian orogenic belt“ (1997 až 2000) a na projekte ESF EUROPROBE-PANCARDI (1993 až 2001). V rokoch 2003 – 2004 bol koordinátorom projektu DAAD s Univerzitou v Tübingene „Thermal evolution and provenance of granitoid pebbles from Cretaceous flysch conglomerates of the Pieniny Klippen Belt (Western Carpathians)“. V roku 2008 prispel do prestížnej medzinárodnej monografie „The Geology of Central Europe“ rozsiahlou kapitolou o tektonike Západných Karpát. V ostatných rokoch je zodpovedným spoluriešiteľom bilaterálnych projektov s Montanuniversität Leoben v Rakúsku „Stratigraphic, palaeogeographic and tectonic correlation of the Slovakian Carpathians and Austrian Alps“ (2009 – 2010), „Jurassic tectonostratigraphy and metamorphism in the Western Carpathians and the northern Calcareous Alps“ (2011 – 2012) a „Palaeogeographic and

Prof. D. Plašienka počas terénnych prác v rakúskych Alpách.

geodynamic reconstruction of the Alpine-Carpathian orogen during the Mesozoic“ (2013 – 2014).

Prof. Plašienka viedol a spolupracoval na početných domácich výskumných vedeckých i prakticky zameraných projektoch (najmä VEGA, APVV). Viedol projekty GAV-125 „Kinematický model alpínskeho vývoja a rekonštrukcia sedimentárnych priestorov alpsko-karpatskej styčnej oblasti“ (1991 – 1993), ČÚ 03 „Geodynamický vývoj centrálnych Západných Karpát počas jury a kriedy“ projektu GAT „Geodynamický vývoj Západných Karpát – II. etapa“ (1994 – 1997, riešiteľské pracovisko GÚDŠ Bratislava), VEGA 4075 „Karbonátové tektonity v stavbe centrálnych Západných Karpát: podmienky a spôsob vzniku, štruktúrna pozícia a tektonický význam“ (1997 – 1999), VEGA 1137 „Tektonický vývoj mezozoických sutúrnych zón Západných Karpát“ (2000 – 2003), VEGA 4095 „Geologická stavba a tektonický vývoj pieninského bradlového pásma“ (2004 – 2006), VEGA 1/4039/07 „Rekonštrukcia geologického vývoja a korelácia mezozoických komplexov tatrika Západných Karpát a spodného austroalpinika Východných Álp“ (2007 až 2009) a VEGA 1/0388/10 „Tektonosedimentárne brekcie ako stopár tektonických udalostí v sedimentárnom zázname mezozoických a paleogénnych sukcesii Západných Karpát“ (2010 – 2011). V ostatných rokoch sa venoval najmä interpretácii geologickej stavby a tektonického vývoja pieninského bradlového pásma, kde bol zodpovedným riešiteľom dvoch rozsiahlych projektov APVV – „Štruktúrna analýza a model tektonického vývoja pieninského bradlového pásma Západných Karpát“ (program LPP, 2006 – 2010) a „Tektonogenéza zón intenzívneho skrátania na rozhraní externých a centrálnych Karpát“ (VV, 2007 – 2010). Originálne výsledky týchto projektov vedú k úplne novej interpretácii stavby a vývoja tejto aj z celosvetového hľadiska unikátnej tektonickej štruktúry.

Prof. D. Plašienka sa venuje aj vedecko-organizačnej činnosti. V minulosti pôsobil ako predseda tektonickej komisie Karpatsko-balkánskej geologickej asociácie a jej národnej skupiny, člen výboru Medzinárodnej asociácie štruktúrnych a tektonických geológov a je národným reprezentantom Central European Tectonic Studies Group. V súčasnosti je tiež členom redakčných rád medzinárodných časopisov *Geologica Carpathica* a *Central European Journal of Geosciences* a domáceho časopisu *Mineralia Slovaca*. Od založenia viedol odbornú skupinu štruktúrnej geológie pri Slovenskej geologickej spoločnosti, neskôr bol predsedom SGS a predsedom Národného geologického komitétu, členom Slovenskej geologickej rady a Kolégia SAV pre vedy o Zemi a vesmíre, členom Rady pre prírodné vedy APVV a členom SKVH. V súčasnosti je členom Vedeckých rád PriF UK a GIÚ SAV.

Priekopnícke vedecké dielo prof. Plašienku sa dočkalo uznania aj vo forme oficiálnych ocenení – v roku 2002 získal cenu SGS za najvýznamnejšiu publikáciu za roky 1998 – 2000 v kategórii vedeckých monografií za dielo „Tektonochronológia a paleotektonický model jursko-kriedového vývoja centrálnych Západných Karpát“. Prednedávnom mu Prírodovedecká fakulta UK udelila Medailu D. Andrusova za výnimočný prínos k poznaniu geologickej stavby a vývoja Západných Karpát.

V osobnosti prof. Plašienku sa spájajú rozsiahle vedomosti s vedeckou fantáziou. Bez ľudí ako je prof. Plašienka by západokarpatská geológia napredovala len pomaly a v mnohých prípadoch by zostala len v konvenčných hraniciach dobre známych, ale často nesprávne interpretovaných faktov. Vedecké výsledky ho zaraďujú k osobnostiam medzinárodného významu, pretože významne ovplyvnili rozvoj štruktúrno-tektonických smerov karpatskej geológie. Jubilant si vybral poslanie vedeckého pracovníka a zároveň pedagóga. Práca, v ktorej je húževnatý a pedantný, ho naplňa radosťou a uspokojením. Je kolegiálny, priateľský a tolerantný. Prejav y uznania či spájanie jeho osoby s jedinečnosťou prijíma skromne a s pokorou. Za vyše tridsať rokov praxe sa stal doslova archívom informácií o stavbe alpsko-karpatského horstva, ktoré s veľkou trpezlivosťou každoročne odovzdáva desiatkam študentov geológie.

V mene Katedry geológie a paleontológie prajeme nášmu oslávencovi do ďalších rokov pevné zdravie, rodinnú pohodu, entuziazmus a silu do ďalšej tvorivej práce.

Daniela Reháková a Michal Kováč
(za Katedru geológie a paleontológie PriF UK)

Výber z publikácií prof. D. Plašienku

ZÁPADNÉ KARPATY

- PLAŠIENKA, D., 1991: Mesozoic tectonic evolution of the epi-Variscan continental crust of the Central Western Carpathians: A tentative model. *Miner. Slov.*, 23, 447 – 457.
- HÄUSLER, H., PLAŠIENKA, D. & POLÁK, M., 1993: Comparison of Mesozoic successions of the Central Eastern Alps and the Central Western Carpathians. *Jb. Geol. Bundesanst. (Wien)*, 136, 715 – 739.
- KOVÁČ, M., KRÁL, J., MÁRTON, E., PLAŠIENKA, D. & UHER, P., 1994: Alpine uplift history of the Central Western Carpathians: Geochronological, paleomagnetic, sedimentary and structural data. *Geol. Carpath.*, 45, 83 – 96.
- PLAŠIENKA, D., 1995: Passive and active margin history of the northern Tatricum (Western Carpathians, Slovakia). *Geol. Rdsch.*, 84, 748 – 760.
- MARKO, F., PLAŠIENKA, D. & FODOR, L., 1995: Meso-Cenozoic tectonic stress fields within the Alpine-Carpathian transition zone: A review. *Geol. Carpath.*, 46, 19 – 27.
- PLAŠIENKA, D., 1995: Mesozoic evolution of Tatric units in the Malé Karpaty and Považský Inovec Mts.: Implications for the position of the Klape and related units in western Slovakia. *Geol. Carpath.*, 46, 101 – 112.
- PLAŠIENKA, D., 1996: Kryptické chrby, alebo kolízne orogénne pásma? Odpoveď na diskusný príspevok M. Mišíka. *Miner. Slov.*, 28, 75 – 79.
- PLAŠIENKA, D. & SOTÁK, J., 1996: Rauhackized carbonate tectonic breccias in the West Carpathian nappe edifice: Introductory remarks and preliminary results. *Slovak Geol. Mag.*, 3 – 4, 287 – 291.
- PLAŠIENKA, D., 1996: Mid-Cretaceous (120–80 Ma) orogenic processes in the Central Western Carpathians: Brief review and interpretation of data. *Slovak Geol. Mag.*, 3 – 4, 319 – 324.
- PLAŠIENKA, D., GREČULA, P., PUTIŠ, M., KOVÁČ, M. & HOVORKA, D., 1997: Evolution and structure of the Western Carpathians: An overview. In: *Grečula, P., Hovorka, D. & Putiš, M. (eds): Geological evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Bratislava, 1 – 24a-i.*

- PLAŠIENKA, D., PUTIŠ, M., KOVÁČ, M., ŠEFARA, J. & HRUŠECKÝ, I., 1997: Zones of Alpidic subduction and crustal underthrusting in the Western Carpathians. In: *Grecula, P., Hovorka, D. & Putiš, M. (eds.): Geological evolution of the Western Carpathians. Miner. Slov., Monograph., Bratislava, 35 – 42.*
- PLAŠIENKA, D., 1997: Cretaceous tectonochronology of the Central Western Carpathians (Slovakia). *Geol. Carpath., 48, 99 – 111.*
- PLAŠIENKA, D., HAVRILA, M., MICHALÍK, J., PUTIŠ, M. & REHÁKOVÁ, D., 1997: Nappe structure of the western part of the Central Carpathians. In: *Plašienka, D., Hók, J., Vozár, J. & Elečko, M. (eds.): Alpine evolution of the Western Carpathians and related areas. Internat. conf., Abstracts and Introductory articles to the excursion. Geol. Surv. Slov. Rep., Dionýz Štúr Publ., Bratislava, 139 – 161.*
- PLAŠIENKA, D., 1998: Paleotectonic evolution of the Central Western Carpathians during the Jurassic and Cretaceous. In: *Rakús, M. (ed.): Geodynamic development of the Western Carpathians. Geol. Surv. Slov. Rep., D. Štúr Publ., Bratislava, 107 – 130.*
- ŠEFARA, J., KOVÁČ, M., PLAŠIENKA, D. & ŠUJAN, M., 1998: Seismogenic zones in the Eastern Alpine-Western Carpathian-Pannonian junction area. *Geol. Carpath., 49, 247 – 260.*
- PLAŠIENKA, D. & KOVÁČ, M., 1999: How to loop the Carpathians: An attempt to reconstruct Meso-Cenozoic palinspastic history of the Carpathian orocline. *Geol. Carpath., 50, Spec. issue, 163 – 165.*
- PLAŠIENKA, D., 1999: Tektonochronológia a paleotektonický model jursko-kriedového vývoja centrálnych Západných Karpát. *Veda, Bratislava, 127 s.*
- PLAŠIENKA, D., 1999: Definition and correlation of tectonic units with a special reference to some Central Western Carpathian examples. *Miner. Slov., 31, 3 – 16.*
- PLAŠIENKA, D., 2000: Paleotectonic controls and tentative palinspastic restoration of the Carpathian realm during the Mesozoic. *Slovak Geol. Mag., 6, 200 – 204.*
- PLAŠIENKA, D., 2002: Origin and growth of the West Carpathian orogenic wedge during the Mesozoic. *Geol. Carpath., 53, Spec. issue, 132 – 135.*
- HROUDA, F., PLAŠIENKA, D. & GREGOROVÁ, D., 2002: Assumed Neogene deformation in the Central Western Carpathians as inferred from magnetic anisotropy investigations. In: *Bertotti, G., Schulmann, K. & Cloetingh, S.A.P.L. (eds.): Continental collision and the tectono-sedimentary evolution of forelands. EGS Stephan Mueller Spec. Publ. Ser., 1, 125 – 136.*
- POLLER, U., UHER, P., BROSKA, I., PLAŠIENKA, D. & JANÁK, M., 2002: First Permian – Early Triassic zircon ages for tin-bearing granites from the Gemeric unit (Western Carpathians, Slovakia): Connection to the post-collisional extension of the Variscan orogen and S-type granite magmatism. *Terra Nova, 14, 41 – 48.*
- PLAŠIENKA, D., 2003: Dynamics of Mesozoic pre-orogenic rifting in the Western Carpathians. *Mitt. Österr. geol. Gesell., 93 (2000), 79 – 98.*
- MILOVSKÝ, R., HURAI, V., PLAŠIENKA, D. & BIRŇ, A., 2003: Hydrotectonic regime at soles of overthrust sheets: Textural and fluid inclusion evidence from basal cataclases of the Muráň nappe (Western Carpathians, Slovakia). *Geodinamica Acta, 16, 1 – 20.*
- BIELIK, M., ŠEFARA, J., KOVÁČ, M., BEZÁK, V. & PLAŠIENKA, D., 2004: The Western Carpathians – interaction of Hercynian and Alpine processes. *Tectonophysics, 393, 63 – 86.*
- PLAŠIENKA, D., 2006: História tektonického výskumu Západných Karpát. In: *Grecula, P., et al. (eds.): História geológie na Slovensku. Zv. 2. ŠGÚDŠ, Bratislava, 815 – 858.*
- BIELIK, M., HOK, J., ŠUJAN, M., NAGY, A., KOVÁČ, M., PLAŠIENKA, D. & ŠEFARA, J., 2006: Integrated interpretation of geophysical fields – Implications for the tectonic structure of the Mochovec nuclear power plant. *Acta Geodaetica et Geophysica Hungarica, 41, 3 – 4, 323 – 339.*
- FROITZHEIM, N., PLAŠIENKA, D. & SCHUSTER, R., 2008: Alpine tectonics of the Alps and Western Carpathians. In: *McCann, T. (ed.): The Geology of Central Europe. Volume 2: Mesozoic and Cenozoic. Geol. Soc. Publ. House, London, 1 141 – 1 232.*
- PUTIŠ, M., FRANK, W., PLAŠIENKA, D., SIMAN, P., SULÁK, M. & BIRŇ, A., 2009: Progradation of the Alpidic Central Western Carpathians orogenic wedge related to two subductions: constrained by ⁴⁰Ar/³⁹Ar ages of white micas. *Geodinamica Acta, 22, 31 – 56.*
- MINÁR, J., BIELIK, M., KOVÁČ, M., PLAŠIENKA, D., BARKA, I., STANKOVIANSKY, M. & ZEYEN, H., 2011: New morphostructural subdivision of the Western Carpathians: An approach integrating geodynamics into targeted morphometric analysis. *Tectonophysics, 502, 158 – 174.*
- PLAŠIENKA, D., 2012: Jurassic syn-rift and Cretaceous syn-orogenic, coarse-grained deposits related to opening and closure of the Vahic (South Penninic) Ocean in the Western Carpathians – an overview. *Geol. Quart., 56, 601 – 628.*
- GRINČ, M., ZEYEN, H., BIELIK, M. & PLAŠIENKA, D., 2013: Lithospheric structure in Central Europe: Integrated geophysical modelling. *J. Geodynamics, 66, 13 – 24.*

VEPORSKÉ PÁSMO

- PLAŠIENKA, D., 1980: Nappe position of the Hladomorná dolina Group on the Foederata Group in the Dobšíná half-window. *Geol. Zbor. Geol. carpath., 31, 609 – 617.*
- PLAŠIENKA, D., 1983: Geologická stavba tuhárskeho mezozoika. *Miner. Slov., 15, 49 – 58.*
- PLAŠIENKA, D., 1984: Príkrov Markušky – zväzujúci element veporika a gemerika? *Miner. Slov., 16, 187 – 193.*
- PLAŠIENKA, D., JANÁK, M., HACURA, A. & VRBATOVIČ, P., 1989: Prvé údaje o kryštalinite illitu z alpský metamorfovaných hornín veporika. *Miner. Slov., 21, 43 – 51.*
- PLAŠIENKA, D., 1993: Structural pattern and partitioning of deformation in the Veporic Foederata cover unit (Central Western Carpathians). In: *Rakús, M. & Vozár, J. (eds.): Geodynamický model a hlbinná stavba Západných Karpát. Konf., Symp., Sem., GÚDŠ, Bratislava, 269 – 277.*
- PLAŠIENKA, D., 1995: Cleavages and folds in changing tectonic regimes: The Veľký Bok Mesozoic cover unit of the Veporicum (Nízke Tatry Mts., Central Western Carpathians). *Slovak Geol. Mag., 2, 97 – 113.*
- SOTÁK, J. & PLAŠIENKA, D., 1996: Upper Triassic – Lower Jurassic sediments of the Lučatin unit in the Northern Veporicum: Facial diversity and tectonic stacking. *Slovak Geol. Mag., 3 – 4, 273 – 277.*
- PLAŠIENKA, D., JANÁK, M., LUPTÁK, B., MILOVSKÝ, R. & FREY, M., 1999: Kinematics and metamorphism of a Cretaceous core complex: The Veporic Unit of the Western Carpathians. *Physics and Chemistry of the Earth (A), 24, 651 – 658.*
- LUPTÁK, B., JANÁK, M., PLAŠIENKA, D., SCHMIDT, S. Th. & FREY, M., 2000: Chloritoid-kyanite schists from the Veporic unit, Western Carpathians, Slovakia: Implications for Alpine (Cretaceous) metamorphism. *Schweiz. mineral. petrogr. Mitt., 80, 213 – 223.*
- POLLER, U., UHER, P., JANÁK, M., PLAŠIENKA, D. & KOHÚT, M., 2001: Late Cretaceous age of the Rochovce granite, Western Carpathians, constrained by U/Pb single-zircon dating in combination with cathodoluminescence imaging. *Geol. Carpath., 52, 41 – 47.*
- PLAŠIENKA, D. & SOTÁK, J., 2001: Stratigrafické a tektonické postavenie karbonických sedimentov v doline Furmanec (Muránska planina). *Miner. Slov., 33, 29 – 44.*
- JANÁK, M., PLAŠIENKA, D., FREY, M., COSCA, M., SCHMIDT, S. Th., LUPTÁK, B. & MÉRES, Š., 2001: Cretaceous evolution of a metamorphic core complex, the Veporic unit, Western Carpathians (Slovakia): P-T conditions and in situ ⁴⁰Ar/³⁹Ar UV laser probe dating of metapelites. *J. metamorph. Geol., 19, 197 – 216.*
- LUPTÁK, B., JANÁK, M., PLAŠIENKA, D. & SCHMIDT, S. Th., 2003: Alpine low-grade metamorphism of the Permian–Triassic sedimentary rocks from the Veporic superunit, Western Carpathians: Phyllosilicate composition and “crystallinity” data. *Geol. Carpath., 54, 367 – 375.*
- PLAŠIENKA, D., BROSKA, I., KISSOVÁ, D. & DUNKL, I., 2007: Zircon fission-track dating of granites from the Vepor-Gemer Belt (Western

- Carpathians): Constraints for the Early Alpine exhumation history. *J. Geosciences*, 52, 101 – 110.
- JEŘÁBEK, P., LEXA, O., SCHULMANN, K. & PLAŠIENKA, D., 2012: Inverse ductile thinning via lower crustal flow and fold-induced doming in the West Carpathian Eo-Alpine collisional wedge. *Tectonics*, 31, TC5002, 26 p.
- KRÍŽŇANSKÝ PRÍKROV**
- PLAŠIENKA, D., 1983: Kinematický obraz niektorých štruktúr severného veporika vo vzťahu k formovaniu krížňanského príkrovu. *Miner. Slov.*, 15, 217 – 231.
- PLAŠIENKA, D. & PROKEŠOVÁ, R., 1996: Towards an evolutionary tectonic model of the Krížna cover nappe (Western Carpathians, Slovakia). *Slovak Geol. Mag.*, 3 – 4, 279 – 286.
- PLAŠIENKA, D., 2003: Development of basement-involved fold and thrust structures exemplified by the Tatric–Fatric–Veporic nappe system of the Western Carpathians (Slovakia). *Geodinamica Acta*, 16, 21 – 38.
- PROKEŠOVÁ, R., PLAŠIENKA, D. & MILOVSKÝ, R., 2012: Structural pattern and emplacement mechanisms of the Krížna cover nappe (Central Western Carpathians). *Geol. Carpath.*, 63, 13 – 32.
- MALÉ KARPATY, POVAŽSKÝ INOVEC**
- PLAŠIENKA, D., 1987: Litologicko-sedimentologický a paleotektonický charakter borinskej jednotky v Malých Karpatoch. *Miner. Slov.*, 19, 217 – 230.
- PLAŠIENKA, D., 1990: Regionálne strižné a transpresné zóny v tatriku Malých Karpát. *Miner. Slov.*, 22, 55 – 62.
- PLAŠIENKA, D., MICHALÍK, J., KOVÁČ, M., GROSS, P. & PUTIŠ, M., 1991: Paleotectonic evolution of the Malé Karpaty Mts. – an overview. *Geol. Carpath.*, 42, 195 – 208.
- JABLONSKÝ, J., MICHALÍK, J., PLAŠIENKA, D. & SOTÁK, J., 1993: Sedimentary environments of the Solírov Formation and correlation with Lower Cretaceous turbidites in Central West Carpathians, Slovakia. *Cretaceous Research*, 14, 613 – 621.
- PLAŠIENKA, D. & MARKO, F., 1993: Geologická stavba strednej časti Považského Inovca. *Miner. Slov.*, 25, 11 – 22.
- SOTÁK, J., PLAŠIENKA, D., SPIŠIAK, J. & UHER, P., 1993: Neptunické dajky karbonátov v bázičných vulkanitoch Považského Inovca. *Miner. Slov.*, 25, 193 – 201.
- PLAŠIENKA, D., KORIKOVSKÝ, S. P. & HACURA, A., 1993: Anchizonal Alpine metamorphism of Tatric cover sediments in the Malé Karpaty Mts. (Western Carpathians). *Geol. Carpath.*, 44, 365 – 371.
- PLAŠIENKA, D., MARSCHALCO, R., SOTÁK, J., UHER, P. & PETERČÁKOVÁ, M., 1994: Pôvod a štruktúrna pozícia vrchnokriedových sedimentov v severnej časti Považského Inovca. Prvá časť: Litostratigrafia a sedimentológia. *Miner. Slov.*, 26, 311 – 334.
- PLAŠIENKA, D., 1995: Pôvod a štruktúrna pozícia vrchnokriedových sedimentov v severnej časti Považského Inovca. Druhá časť: Štruktúrna geológia a paleotektonická rekonštrukcia. *Miner. Slov.*, 27, 179 – 192.
- PLAŠIENKA, D. & OŽVOLDOVÁ, L., 1996: New data about the age of radiolarites from the Belice Unit (Považský Inovec Mts., Central Western Carpathians). *Slovak Geol. Mag.*, 1, 21 – 26.
- POLÁK, M., PLAŠIENKA, D., KOHÚT, M., PUTIŠ, M., BEZÁK, V., FILO, M., OLŠAVSKÝ, M., HAVRILA, M., BUČEK, S., MAGLAY, J., ELEČKO, M., FORDINÁL, K., NAGY, A., HRAŠKO, L., NÉMETH, Z., IVANIČKA, J. & BROSKA, I., 2011: Geologická mapa Malých Karpát 1 : 50 000. *ŠGÚDŠ, Bratislava*.
- POLÁK, M. (ed.), PLAŠIENKA, D., KOHÚT, M., PUTIŠ, M., BEZÁK, V., MAGLAY, J., OLŠAVSKÝ, M., HAVRILA, M., BUČEK, S., ELEČKO, M., FORDINÁL, K., NAGY, A., HRAŠKO, L., NÉMETH, Z., MALÍK, P., LIŠČÁK, P., MADARÁS, J., SLAVKAY, M., KUBEŠ, P., KUCHARIČ, L., BOOROVÁ, D., ZLINSKÁ, A., SIRAŇOVÁ, Z. & ŽECOVÁ, K., 2012: Vysvetlivky ku geologickej mape regiónu Malé Karpaty 1 : 50 000. *ŠGÚDŠ, Bratislava*, 287 s.
- PIENINSKÉ BRADLOVÉ PÁSMO**
- PLAŠIENKA, D., SOTÁK, J. & PROKEŠOVÁ, R., 1998: Structural profiles across the Šambron-Kamenica Periklippen Zone of the Central Carpathian Paleogene Basin in NE Slovakia. *Miner. Slov.*, 29, 173 – 184.
- KISSOVÁ, D., DUNKL, I., PLAŠIENKA, D., FRISCH, W. & MARSCHALCO, R., 2005: The Pieninic exotic cordillera (Andrusov Ridge) revisited: New zircon FT ages of granite pebbles from Cretaceous conglomerates of the Pieniny Klippen Belt (Western Carpathians, Slovakia). *Slovak Geol. Mag.*, 11, 17 – 28.
- MARKO, F., VOJTKO, R., PLAŠIENKA, D., SLIVA, L., JABLONSKÝ, J., REICHWALDER, P. & STAREK, D., 2005: A contribution to the tectonics of the Periklippen zone near Zázrivá (Western Carpathians). *Slovak Geol. Mag.*, 11, 37 – 43.
- BUČOVÁ, J., PLAŠIENKA, D. & MIKUŠ, V., 2010: Geology and tectonics of the Vršatec klippen area (Pieniny Klippen Belt, Western Slovakia). *Scientific Annals, School of Geology, Aristotle University of Thessaloniki. Proceedings of the XIX CBGA Congress, Thessaloniki, Greece. Special Volume*, 100, 197 – 207.
- OSZCZYPKO, N., JUREWICZ, E. & PLAŠIENKA, D., 2010: Tectonics of the Klippen Belt and Magura Nappe in the eastern part of the Pieniny Mts. (Western Carpathians, Poland and Slovakia) – new approaches and results. *Scientific Annals, School of Geology, Aristotle University of Thessaloniki. Proceedings of the XIX CBGA Congress, Thessaloniki, Greece. Special Volume*, 100, 221 – 229.
- PLAŠIENKA, D., SÝKORA, M., AUBRECHT, R., KROBICKI, M. & JÓZSA, Š., 2010: Reinterpretation of the lithostratigraphy and tectonic position of the Mariková Klippen (Middle Váh Valley, western Slovakia). *Acta Geologica Slovaca*, 2, 1 – 9.
- PLAŠIENKA, D., 2010: Structure and evolution of the Pieniny Klippen Belt (PKB) and its position in the Western Carpathian framework. *J. Alpine Geology*, 52, 35 – 40.
- PLAŠIENKA, D. & MIKUŠ, M., 2010: Geologická stavba pieninského a šarišského úseku bradlového pásma medzi Litmanovou a Drienicou na východnom Slovensku. *Miner. Slov.*, 42, 155 – 178.
- SPIŠIAK, J., PLAŠIENKA, D., BUČOVÁ, J., MIKUŠ, T. & UHER, P., 2011: Petrology and palaeotectonic setting of Cretaceous alkaline basaltic volcanism in the Pieniny Klippen Belt (Western Carpathians, Slovakia). *Geol. Quart.*, 55, 27 – 48.
- ŠIMONOVÁ, V. & PLAŠIENKA, D., 2011: Kinematická a paleonapätová analýza zlomov v butkovskom lome (manínska jednotka, Západné Karpaty). *Acta Geologica Slovaca*, 3, 21 – 31.
- PLAŠIENKA, D., 2012: Early stages of structural evolution of the Carpathian Klippen Belt (Slovakian Pieniny sector). *Miner. Slov.*, 44, 1 – 16.
- PLAŠIENKA, D., SOTÁK, J., JAMRICHOVÁ, M., HALÁSOVÁ, E., PIVKO, D., JÓZSA, Š., MADZIN, J. & MIKUŠ, V., 2012: Structure and evolution of the Pieniny Klippen Belt demonstrated along a section between Jarabina and Litmanová villages in Eastern Slovakia. *Miner. Slov.*, 44, 17 – 38.
- PLAŠIENKA, D., JÓZSA, Š., GEDL, P. & MADZIN, J., 2013: Fault contact of the Pieniny Klippen Belt with the Central Carpathian Paleogene Basin (Western Carpathians) – new data from a unique temporary exposure in Lutina village (Eastern Slovakia). *Geol. Carpath.*, 64 (in press).
- MÁRTON, E., GRABOWSKI, J., PLAŠIENKA, D., TÚNYI, I., KROBICKI, M., HAAS, J. & PETHE, M. (in press): New paleomagnetic results from the Upper Cretaceous red marls of the Pieniny Klippen Belt, Western Carpathians: Evidence for general CCW rotation and implications for the origin of the structural arc formation. *Tectonophysics*, doi: 10.1016/j.tecto.2013.01.027
- UHER, P., PLAŠIENKA, D., ONDREJKA, M., HRAŠKO, L. & KONEČNÝ, P. (in press): Uranium-rich monazite-(Ce) from the Krivá type granitic boulders in conglomerates of the Pieniny Klippen Belt, Western Carpathians, Slovakia: Composition, age determination and possible source areas. *Geol. Quart.*

LADISLAV NOVOTNÝ a JÁN TULIS: Kras Slovenského raja

Review of the publication “Karst of the Slovak Paradise” of the authors Ladislav Novotný & Ján Tulis

Vzhľadom na význam publikácie, ktorej materiál sa zbieral celé desaťročia, je dôležité poukázať na prácu dobrovoľnej jaskyniarскеj činnosti, ktorá je završená rydzo profesionálnym spracovaním.

Autori, geológovia, v začiatkoch dobrovoľní jaskyniari, ale v súčasnosti odborne vysoko fundovaní speleológovia prezentujú svoje celoživotné – viac ako 40-ročné – praktické skúsenosti zo speleologickej problematiky v jednej z najvýznamnejších krasových oblastí Západných Karpát. Svoj vzťah k speleológii vybudovali na geologických teoretických vedomostiach a praktických skúsenostiach z geologického mapovania a ložiskovej geológie, ako aj permanentným štúdiom geomorfologických fenoménov na povrchu a v podzemí predmetného územia. Pravidelné aktívne trávenie voľného času v jedinečnej krasovej lokalite ich vyformovalo do výrazných osobností, schopných podať cez objemný súbor analytických činností syntetizujúci a komplexný obraz krasu Slovenského raja.

Na 175 stranách textu sa okrem úvodných častí autori venujú geológii územia, aplikujú najnovšie regionálne výskumy v oblasti (Mello et al., 2000). Škoda, že do geologickej mapy nezakomponovali tektonické prvky zistené ich vlastným výskumom napr. v systéme Stratenskej a Dobšinskej ľadovej jaskyne a na ďalších čiastkových územiach, na ktorých v minulosti pracovali: Prielom Hornádu, Kocúrová, Medvedia jaskyňa, Osobne je to pre mňa pomerne prekvapujúce, pretože obidvoch autorov poznám ako dôsledných vyznávačov výslednej kauzality tektonickej činnosti zobrazenej v geomorfologických črtách príslušného územia.

V hydrogeologickej a hydrologickej kapitole sa opäť vychádza z najaktuálnejších podkladov (Scherer in Mello, 2000), s definovaním základných hydrogeologických štruktúr, pričom sú vhodne zakomponované staršie údaje Kullmana (1985) o prognózných zdrojoch podzemných vôd, ako aj Rapanta, (in Kullman et al., 1985) o koeficiente skrasovatenia vápencov Slovenského raja. Nechýba tu ani tabuľka (tab. 2) so základnými charakteristikami vybraných prameňov s geologickou interpretáciou. Záver kapitoly je určený zdrojom znečistenia krasových vôd, s upozornením na divoké skládky v závrtoch južnej časti územia, ako aj na miestach zvýšeného pohybu nie vždy adekvátne

sa správajúcich turistov. Alarmujúce sú najmä výsledky monitoringu kvality vody (nevyhovujúce norme pre pitnú vodu) z niektorých prameňov v exponovaných miestach územia, ktoré sa bežne využívajú ako zdroj (Suchá Belá, Košiarny briežok, Čingov, Zejmarská roklina...). Vytyčené pásma ochrany sa zrejme míňajú účinkom.

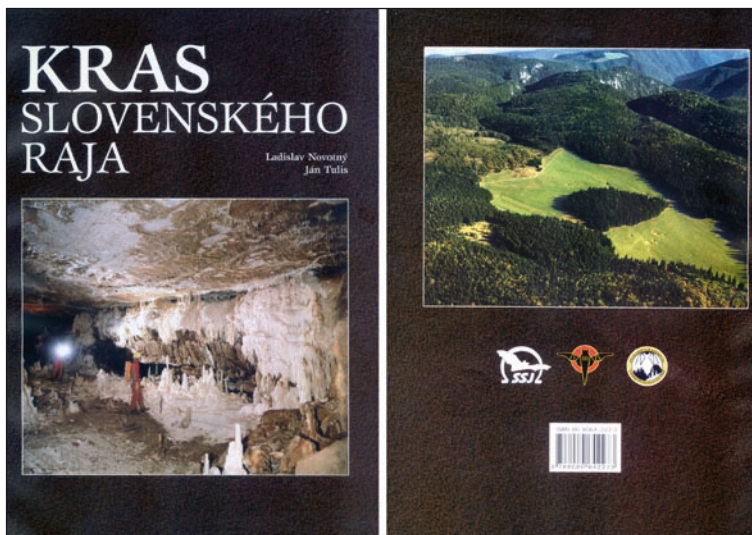
Jadrom práce je najrozsiahlejšia kapitola 4, kde sú podrobne opísané a charakterizované všetky krasové lokality (planiny) z hľadiska povrchových a podzemných krasových javov, ako aj prezentované mapky najdôležitejších jaskýň (tab. 4, 5 a 6). Tu je vyčerpávajúco dokumentovaná mravčia práca so snahou zachytiť každú podstatnú črtu krasového fenoménu. V uvedených tabuľkách je množstvo relevantných dát, ktorých hodnota by bola určite vyššia, keby bola poloha každého krasového prvku určená vo všeobecne akceptovanom súradnicovom systéme (udáva sa iba súradnica Z – nadmorská výška). To isté by bolo vhodné aj pre tab. 2, z kapitoly o hydrogeológii a hydrológii. Ak by tento chýbajúci údaj mal slúžiť ako „poistka“ proti znehodnoteniu týchto javov tzv. krasovými turistami, tak je to pochopiteľné. Táto kapitola je vlastne zrkadlom nielen práce autorov samotných, ale aj niekoľkých generácií jaskyniarov pôsobiacich v speleologickom klube Slovenský raj v Spišskej Novej Vsi.

overalov od jaskynných sedimentov po akcii, ale pokračovala vynášaním polygónových ťahov, skreslovaním dokumentácie z povrchu i podzemia, štúdiom súvisiacich elementov, zavádzaním netradičných metodík, ale aj starostlivosťou o technické zabezpečenie činnosti (vrátane uzáverov niekoľkých jaskýň) a mnohými inými vedeckými aj „nevedeckými“ činnosťami, ktorými ovplyvňovali osadenstvo klubu, neustále posúvali stupeň poznania dopredu. Bez takýchto aktivít a vnútorného motora „seniorov“ – a snád môžem povedať aj „klasikov“ – by predmetná publikácia zrejme neuzrela svetlo sveta. Pozoruhodné je, že autori aj v dnešných časoch napriek svojmu už seniorskému veku obaja patria k popredným protagonistom speleologického klubu Slovenský raj. Kapitola je bohato dokumentovaná množstvom máp, rezov, blokdíagramov a fotografií vo veľmi dobrej kvalite, takže čitateľ má dostatočnú príležitosť urobiť si predstavu o poznaní povrchových i podzemných krasových fenoménov oblasti Slovenského raja prakticky bezo zvyšku.

Interpretačnú nadstavbu práce podáva kapitola 5 – Vývoj povrchového a podzemného krasu, v ktorej, sčasti modifikujúc predošlé názory zachytené v monografii o Stratenskej jaskyni na základe poznatkov geologického výskumu, stanovili časové parametre krasového procesu, využívajúc aj metodiku absolútneho datovania. Je logické, že autori vychádzajú pri interpretácii z geologického vývoja územia a jeho štruktúrno-tektonických podmienok. Z hľadiska časovej škály krasového vývoja je zaujímavým spôsobom podaná paleoalpínska krasová perióda – predgossauská etapa, doložená okrem iného aj novými nálezmi bauxitu až bauxitických železných rúd v depresných formách na planine Glac. Rozčlenením krasového procesu na jednotlivé krasové etapy – periody, autori dokázali, že sa nestratili ani v takto načrtnutej širokej časovej škále a na základe vlastných pozorovaní a rešerše starších prác postavili logický časový prehľad krasovatenia územia, ktorý – ako sami

uvádzajú – môže byť aj vhodnou pôdou na diskusiu a polemiky. Celkove však kapitola budí konzistentný dojem s jednoznačným zámerom a smerovaním interpretácie.

V kapitole 6 autori rozoberajú perspektívy a prognózy speleologického poznania Slovenského raja. Za ňou je zaradená

Je zosobnením tisícky dní prevažne úmornej, ale dobrovoľnej, neplatenej práce, ktorej odmenou bol nie v každom prípade objav nového priestoru. Je na chválu autorov, že tento klub, ktorý v mladíckej eufórii zakladali, udržali pri živote, cieľenou, systematickou prácou, ktorá nekončila iba vypraním zablatených

podkapitola o speleologickej preskúmanosti s tabuľkami najdlhších a najhlbších jaskýň. Podľa môjho názoru by malo byť poradie logicky opáčne.

Chemickým analýzám dokumentujúcim čistotu vápencov by prospelo usporiadanie do tabuľky s vyjadrením základných štatistických parametrov. Rovnako by bolo preukázateľnejšie tabuľkové usporiadanie výskytu jaskýň v jednotlivých typoch krasových hornín a možno aj ich závislosť od dĺžky. Za zvlášť cennú považujeme morfofenetickú klasifikáciu a klasifikáciu geomorfologických foriem vychádzajúcu z práce Bella (2002). Tabuľka o exogénnych formách – procesoch na str. 159 by bola priaznivejšia, keby obsahovala viac praktických prípadov začlenenia najdôležitejších jaskýň do vymedzených kategórií.

Neoddeliteľnou súčasťou práce je kapitola o ochrane jaskýň (kapitola 7), ktorá je mimoriadne aktuálna hlavne v dnešnej dobe, pretože ide nielen o ochranu krasových javov samotných, ale aj o ochranu potenciálu podzemných vôd. Hlavne ochrana podzemných vôd sa stáva jedným z rozhodujúcich kritérií, pretože potreba

vodných zdrojov pre blízku budúcnosť bude jedným z rozhodujúcich faktorov na trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti.

Monografii trochu chýba klasické zhrnutie, jasný záver s odporúčaniami (sú uvedené na inom mieste), s poukázaním na hlavné výsledky práce. Ak záver nahrádza anglické summary, tak vzhľadom na rozsah práce a významnosť krasového regiónu Slovenského raja by si zaslúžilo určite väčší rozsah, s uvedením aspoň dvoch závažných tabuliek, aby podstatné výsledky boli dostupné aj pre zahraničného záujemcu.

Osemstrannová plnofarebná fotografická príloha vhodným spôsobom postupne dokumentuje územie, a to od panoramatických leteckých záberov cez povrchové morfoštruktúry až po podzemné priestory, kde možno zhodnotiť nielen ich veľkosť a tvar, ale aj posúdiť rozmanitosť sekundárnej krasovej výzdoby, ako aj niektoré detaily zamerané na minulosť a súčasnosť fauny spolu s niektorými aspektmi jaskyniarskeho života.

V každom prípade je ale potrebné oceniť entuziazmus, elán a pracovitost autorov, ktorí ani na zaslúženom odpočinku neskladajú ruky, ale svojou činnosťou pracujú

zanechávajú nezmazateľný odkaz pre nasledujúce generácie speleológov vo forme precízne zdokumentovaných a fundovane klasifikovaných povrchových a podzemných krasových javov, ako aj návody na ďalšie prieskumy vo forme načrtnutých problémov.

Taktiež je potrebné vysloviť absolútium vedeniu Správy slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši (Ing. J. Hlaváč, RNDr. P. Bella, PhD.) za podporu vydania monografie, rovnako ako aj celému radu sponzorov, hlavne z regiónu Spiša, vďaka ktorým publikácia uzrela svetlo sveta. Vzhľadom na dnešnú tvrdo ekonomicky správu sa spoločnosť ide nesporne o veľmi sympatický a zásluhný čin. Publikáciu vydala Správa slovenských jaskýň a Slovenská speleologická spoločnosť v Knižnom centre Žilina v roku 2005. Nepochybujeme, že publikácia je určite vítaným obohatením knižnice nielen speleológa, geológa alebo geomorfológa, ale veríme, že listovaním v nej si prídá na svoje každý zaniatený milovník tohto mimoriadne atraktívneho kúta Slovenska.

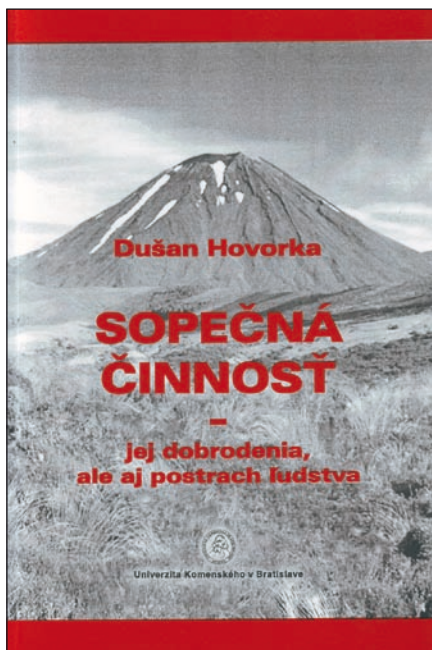
L. Kucharič

mineralia slovacica

D. HOVORKA: Sopečná činnosť – jej dobrodenia, ale aj postrach ľudstva. Vydala Univerzita Komenského vo Vydavateľstve UK, Bratislava 2013, 238 s.

Review of the publication “Volcanic activity: Its benefits, but also the menace for mankind” of the author D. Hovorka. Issued by the Comenius University Publishers, Bratislava 2013, 238 p.

V posledných rokoch sa v médiách veľmi často objavujú správy o zintenzívňujúcich sa vulkanických činnostiach v rôznych oblastiach zemegule. Čitatelia i poslucháči sa zväčša dozvedajú len o ich účinkoch škodiacich ľudstvu, ktoré sú ešte znásobené katastrofickými scenármi a sci-fi filmami. Obdobie, keď nás vydavateľstvá zavalovali farebnými veľkoformátovými prekladovými publikáciami o vyhynutých ...sauroch, ktoré však v geologickej histórii nášho územia zohrali iba nepatrnú úlohu, už končia. Situáciu zachraňujú aspoň niektoré dokumentárne kanály televízie. Preto je potrebné zvlášť oceniť, že sa na slovenskom knižnom trhu objavila originálna publikácia významného vedca a pedagóga, emeritného profesora Univerzity Komenského v Bratislave, RNDr. Dušana Hovorku, DrSc.. Kniha prináša veľké množstvo aktuálnych poznatkov o najvýznamnejších procesoch prebiehajúcich vnútri Zeme, ktoré sa po celú dobu vývoja tiež podieľali na formovaní jej povrchu. Pre sopečnú činnosť nie sú charakteristické iba ničivé, ale aj priaznivé účinky. Existuje už veľa dôkazov aj o vplyve vulkanizmu na vznik a vývoj života.

Autor knihy prof. D. Hovorka pri jej príprave zhrnul výsledky vlastnej vyše 50-ročnej vedeckovýskumnej práce, ale aj dlhoročnú prax vysokoškolského pedagóga, schopného poslucháčom zrozumiteľne vysvetliť aj najzložitejšiu problematiku. Vulkanizmu sa venuje po celú dobu svojho pôsobenia; jeho prvá kniha o sopkách vyšla vo vydavateľstve Veda v roku 1990. Zakrátko na to bola vypredaná.

Recenzovaná publikácia sa svojím obsahom delí na 3 základné, veľmi široko koncipované tematické okruhy.

Prvá časť obsahuje údaje o sopečnej činnosti, počínajúc definovaním vulkanizmu, typov sopiek, ich morfológických tvarov a charakteristík vulkanických erupcií. Prehľadne je spracovaná časť podávajúca fakty o magme a láve, ich vzniku, kryštalizácii, minerálnom zložení, štruktúrach vulkanických hornín atď..

Čitateľa určite zaujme kapitola charakterizujúca vulkanické aktivity regiónu Západných Karpát v čase a priestore. Nemenej zaujímavé sú poznatky o existencii sopečnej činnosti na iných planétach našej slnečnej sústavy.

Ďalší tematický okruh veľmi podrobne oboznamuje s produktmi vulkanickej činnosti, ktoré sú pre ľudstvo užitočné. Sú to ekonomicky dôležité rudné a nerudné suroviny, drahé kovy, stavebný aj úžitkový kameň, ale aj tepelná energia a horúce vody aktívnych alebo nedávno vyhasnutých vulkánov. Prednosťou tejto kapitoly je, že väčšinou ide o opis nám blízkych slovenských lokalít s výskytom nerastných surovín, ktorých vznik bol spojený prevažne s mladotretohorným vulkanizmom. Tretia časť je venovaná škodám, ktoré vulkanizmus spôsobuje ľudstvu. Spomenuté sú katastrofické sopečné erupcie, príznaky blížiacich sa výbuchov a tiež nebezpečenstvo pre leteckú dopravu hroziace v ovzduší z prítomnosti sopečného popola.

Recenzovaná kniha má 238 strán, obsahuje aj informácie orientujúce čitateľa

na práce s obdobnou tematikou, niekoľkostranový vysvetľujúci slovník odborných termínov a tiež anglické resumé. Sú v nej aj tabuľky, grafické znázornenia a množstvo fotografií.

Niekoľko slov záverom: Zoznam prác prof. RNDr. Dušana Hovorku, DrSc., za obdobie rokov 1999 – 2002, tvoriaci prílohu zdravice k jeho 70-inám (*Mineralia Slovaca* 2003, 2), ktorý sme vtedy s kolegyňou pripravili, nebol úplný. Čo-to sme pozabudli, nenašli, viac tém mal prof. Hovorka rozpracovaných. Odvtedy uplynulo ďalších desať rokov, pribudlo viac jeho publikovaných prác, štúdií, kníh a okrem toho pán profesor ešte aj prednášal. Najnovšia kniha teraz už 80-ročného autora (neuveriteľné!), ktorej recenziu spolu s odporúčaním uvádzame, je iba časťou jeho

vedomostnej kapacity, zhromažďovanej mnoho desaťročí a odovzdávanej širokej verejnosti v rámci vedecko-publikačnej, pedagogickej a prednáškovej činnosti.

Recenzovanú knihu „Sopečná činnosť – jej dobrodrenia, ale aj postrach ľudstva“ vydalo Vydavateľstvo Univerzity Komenského v Bratislave začiatkom roku 2013. Predáva sa za 8 eur priamo v predajni vydavateľstva na Šafárikovom námestí, v predajni Academia na Štúrovej ulici a tiež v areáli Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Ide o veľmi potrebnú a určite aj úspešnú publikáciu, keďže obdobný súhrn informácií o vulkanizme (aj na území Slovenskej republiky) takto doposiaľ nebol spracovaný a na vedecko-popularizačnej úrovni zverejnený.

Oto Miko

Erráta

V reportáži o 11. výročnom predvianočnom seminári Slovenskej geologickej spoločnosti uverejnenej v *Geovestníku Min. Slov.* 44/4/2012 bolo na str. 4 v prípade príspevku P. Grossa a A. Zlinskej použité nevhodné spojenie „uviedli prítomnosť kamenského súvrstvia vo vrte FGHN-1 Handlová;“ správne spojenie je „diskutovali o prítomnosti“. Podobne na str. 16 má byť v nadpise abstraktu otáznik, čiže správny nadpis je P. GROSS a A. ZLINSKÁ: Prítomnosť kamenského súvrstvia vo vrte FGHN-1 Handlová (Handlovská kotlina)?.

Autori príspevku o predvianočnom seminári sa P. Grossovi a A. Zlinskej ospravedlňujú.